

STAN SANITARNY
POWIATU
CZĘSTOCHOWSKIEGO
W 2019 ROKU

**POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA
W CZĘSTOCHOWIE**

S P I S T R E Ś C I:

WSTĘP	3
ROZDZIAŁ I	
DZIAŁALNOŚĆ PRZECIWEPIDEMICZNA I OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ	4
ROZDZIAŁ II	
OCENA STANU SANITARNEGO OBIEKTÓW ŻYWNOŚCIOWO- ŻYWIENIOWYCH	15
ROZDZIAŁ III	
OCENA STANU SANITARNEGO OBIEKTÓW UŻYTKU PUBLICZNEGO	24
ROZDZIAŁ IV	
OCENA STANU SANITARNEGO OBIEKTÓW NAUCZANIA I WYCHOWANIA	32
ROZDZIAŁ V	
OCENA STANU SANITARNEGO ZAKŁADÓW PRACY	38
ROZDZIAŁ VI	
ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	42
ROZDZIAŁ VII	
DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO – ZDROWOTNA	46

STAN SANITARNY POWIATU CZĘSTOCHOWSKIEGO W 2019 ROKU

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Częstochowie realizując swoje statutowe zadania przeprowadzała czynności kontrolne, wykonywała badania i pomiary środowiskowe, analizy laboratoryjne, prowadziła działalność przeciwepidemiczną oraz inicjowała i organizowała działalność z zakresu promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej. W celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobieganiu powstawania chorób zakaźnych i zawodowych nadzorowano warunki higieny środowiska, pracy, procesów nauczania i wychowania, wypoczynku i rekreacji, produkcji, magazynowania i sprzedaży żywności, kosmetyków, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz warunki higieniczno-sanitarne w placówkach ochrony zdrowia i obiektach użyteczności publicznej.

W 2019 roku pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie znajdowało się ogółem 2319 obiektów usytuowanych na terenie 16 gmin powiatu częstochowskiego. W ramach sprawowanego zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono 1980 kontroli/wizytacji oraz wydano 417 decyzji merytorycznych i 285 decyzji płatniczych. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości nałożono 55 mandatów na łączną kwotę 11 150 zł.

ROZDZIAŁ I

DZIAŁALNOŚĆ PRZECIWEPIDEMICZNA I OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ

W 2019 roku Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Częstochowie prowadziła analizę zgłoszeń zachorowań na choroby zakaźne oraz brała udział w realizacji programu profilaktyki zakażeń szpitalnych poprzez pełnienie nadzoru nad działaniami przeciwepidemicznymi w podmiotach leczniczych.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa pacjentów i personelu egzekwowano prawidłowe stosowanie zasad aseptyki i antyseptyki, właściwą organizację pracy w oddziałach i zapleczu szpitali. W przypadku chorób zakaźnych, którym można zapobiegać poprzez czynne uodpornienie populacji stosowane były szczepienia ochronne obowiązkowe u dzieci i młodzieży od 0 do 19 roku życia oraz osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie, w tym szczepienia poekspozycyjne przeciw tężcowi i wściekliznie oraz szczepienia zalecane, które nie są finansowane z budżetu państwa.

W 2019 r. na terenie powiatu częstochowskiego przeprowadzono ogółem 235 kontroli sanitarnych, w tym 224 kontrole planowane i 11 kontroli ponadplanowych, natomiast w roku 2018 przeprowadzono 233 kontrole - 225 kontroli planowanych i 8 kontroli ponadplanowych. W ramach nadzoru sanitarnego w roku 2019 wydano 4 decyzji administracyjnych, natomiast w roku 2018 wydano 12 decyzji.

W roku sprawozdawczym liczba dzieci, których rodzice uchylali się od obowiązku szczepień ochronnych wyniosła 131 i zwiększyła się o 16,96 % w stosunku do 2018 r. (112 osób). Sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych opracowano na podstawie zgłoszeń przez lekarzy z podmiotów leczniczych zachorowań na choroby zakaźne, zakażenia i zatrucia. Rejestracja zgłoszonych zachorowań odbywała się w oparciu o aktualne definicje przypadków chorób zakaźnych opracowane przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - PZH na potrzeby nadzoru epidemiologicznego. Na podstawie w/w zgłoszeń sporządzane były dwutygodniowe meldunki o zachorowaniach na choroby zakaźne.

W 2019 r. na terenie powiatu częstochowskiego zarejestrowano 1027 zachorowań na choroby zakaźne, zakażenia i zatrucia objęte obowiązkiem zgłaszania. W porównaniu z rokiem 2018 był to spadek liczby zachorowań o 18%. Spadek liczby zachorowań dotyczył wirusowego zapalenia wątroby typu A, salmonellozy oraz ospy wietrznej. Z powodu zachorowań na choroby zakaźne hospitalizowano 389 osób, co stanowiło 37,87% ogółu zachorowań. Dla porównania w 2018 roku hospitalizowano 326 osoby i stanowiło to 25,7%. Najwięcej osób hospitalizowano z powodu wirusowego zapalenia wątroby typu A, wirusowego zakażenia jelitowego oraz innych bakteryjnych zakażeń jelitowych, ogółem 273 pacjentów, tj. 70,17% wszystkich hospitalizowanych z powodu chorób zakaźnych.

W 2019 r. na terenie powiatu częstochowskiego odnotowano 6 zgonów z powodu chorób zakaźnych. Były to zgony osób dorosłych z powodu gruźlicy płuc – 4 przypadki, 1 przypadek z powodu zapalenia płuc wywołanego wirusem grypy A/H1N1 i 1 przypadek z powodu choroby Creutzfelda-Jakoba.

W roku sprawozdawczym sytuacja epidemiologiczna dotycząca chorób zakaźnych na terenie powiatu częstochowskiego wykazała zmiany w porównaniu z poprzednim rokiem.

Zaobserwowano spadek chorób układu pokarmowego, w tym zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A.

Najczęstszymi chorobami zakaźnymi wieku dziecięcego była ospa wietrzna. Szczegółowe dane liczbowe dotyczące wybranych chorób zakaźnych w latach 2015-2019 zostały przedstawione w tabeli.

Tabela 1.1. Zachorowania na wybrane choroby zakaźne w latach 2015-2019

L.p.	Jednostka chorobowa	Ilość zachorowań/hospitalizacje				
		2015	2016	2017	2018	2019
1.	Salmonellozy – zatrucia pokarmowe	37/31	48/39	32/27	57/17	39/33
2.	Salmonellozy – zakażenia pozajelitowe	0/0	0/0	2/2	0/0	0/0
3.	Czerwonka bakteryjna	1/1	0/0	0/0	0/0	0/0
4.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe - ogółem - w tym dzieci do lat 2	52/52 30/30	68/68 33/33	58/57 27/26	60/60 28/28	55/55 26/26
5.	Wirusowe zakażenia jelitowe - ogółem - w tym dzieci do lat 2	216/200 86/84	198/192 76/76	198/195 78/76	141/141 75/75	186/180 110/107
6.	Biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu- ogółem w tym dzieci do lat 2	72/15 20/9	70/17 15/11	65/21 18/13	88/29 26/23	104/32 36/23
7.	Krztusiec	4/4	10/2	2/1	5/3	3/1
8.	Szkarlatyna	33/0	59/0	16/1	34/0	34/1
9.	Zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu ogółem w tym wywołane przez: -Haemophilus influenzae - inne bakteryjne -wirusowe	4/4 1/1 1/1 2/2	3/3 0/0 1/1 2/2	2/2 0/0 0/0 2/2	2/2 0/0 1/1 1/1	3/3 0/0 2/2 1/1
10.	Inwazyjna choroba meningokokowa- ogółem w tym-zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu -posocznica -inna określona i nie określona	0/0 0/0 0/0 0/0	1/1 0/0 1/1 0/0	0/0 0/0 0/0 0/0	0/0 0/0 0/0 0/0	0/0 0/0 0/0 0/0
11.	Borelioza (choroba z Lyme)	39/2	58/4	47/2	3/0	35/7
12.	Pokąsanie przez zwierzęta w tym ilość osób zaszczepionych p/wścieklicznie	128/0 18/0	72/0 15/0	120/0 31/0	100/0 27/0	83/0 24/0
13.	Ospa wietrzna	313/3	718/1	477/1	759/2	460
14.	Różyczka	5/0	1/1	0/0	0/0	0/0
15.	WZW – ogółem w tym: WZW typu A WZW typu B WZW typu C	29/10 0/0 22/6 7/4	21/1 0/0 12/0 9/1	14/6 3/3 4/0 7/3	71/61 62/55 0/0 9/6	48/41 45/38 1/1 2/2
16.	Świnka	3/0	6/0	5/0	5/0	7/0
17.	Tęžec	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0
18.	Gruźlica	40/38	22/21	21/21	32/32	32/32
19.	Zachorowania grypopodobne	13760/0	14699/0	17483/0	18780/0	12969/0
20.	Grypa A/H1N1 ogółem w tym dzieci 0-14 lat	0/0 0/0	1/1 0/0	3/3 1/1	0/0 0/0	6/6 0/0

W ramach nadzoru sanitarnego przeprowadzono wywiady epidemiologiczne z osobami chorymi na choroby zakaźne zgłoszone do PSSE w Częstochowie. W roku 2019 na terenie powiatu częstochowskiego przeprowadzono 323 wywiady epidemiologiczne.

1.1. Choroby układu pokarmowego.

W 2019 r. do chorób szerzących się drogą pokarmową należały m.in: salmonellozy, bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Escherichia coli*, *Clostridium difficile*, *Campylobacter*, *Yersinia enterocolitica*, wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy, adenowirusy, norowirusy i wirusowe

zapalenie wątroby typu A. Różnorodność czynników etiologicznych to efekt poprawiającej się diagnostyki laboratoryjnej chorób układu pokarmowego.

Wśród przyczyn bakteryjnych zatruc i zakażeń pokarmowych najczęściej występowały zakażenia odzwierzęcymi pałeczkami jelitowymi *Salmonella*. W 2019 r. odnotowano spadek liczby zachorowań na salmonellozy – z 57 przypadków w 2018 r. do 39 zachorowań w 2019 r. Zarejestrowano 1 ognisko zbiorowego zatrucia pokarmowego, w którym ogółem zachorowało 5 osób.

Dominującym serotypem zakażeń pokarmowych była *Salmonella Enteritidis*. Zachorowania te stanowiły 98,2%. Inny serotyp to *Salmonella Infantis*, *Salmonella Singapore*.

Ponadto wg stanu na dzień 31.12.2019 r. zarejestrowanych było 62 osoby będące nosicielami odzwierzęcych pałeczek *Salmonella*. Najwięcej zarejestrowanych, tj. 90,3% było nosicielami *S. enteritidis*. Pozostałe serotypy stwierdzone u nosicieli to: *Salmonella Bredeney*, *Salmonella Infantis*, *Salmonella Coeln*.

Zakażenia jelitowe wywołane przez wirusy w 2019 r. wykazały wzrost zachorowań. W 2018 było ich 141, natomiast w 2019 roku -186 przypadków. Wirusowe zakażenia jelitowe wywołane były przede wszystkim przez rotawirusy. Zachorowania te stanowiły 53,2% wszystkich jelitowych zakażeń wirusowych.

Zaobserwowano również, że od 2015 zmniejszała się liczba wirusowych zakażeń jelitowych u dzieci do lat dwóch w 2015 r. - 86, w 2016 r. - 76, w 2017 r. – 78 do roku 2018 - 75 zachorowań. W 2019 roku liczba wzrosła do 110 przypadków. 180 osób, u których stwierdzono wirusowe zakażenia jelitowe była hospitalizowana, w tym 107 dzieci do lat dwóch.

Bakteryjne zakażenia jelitowe były spowodowane głównie przez *Escherichia coli* (9 przypadków zachorowań), *Clostridium difficile* (8 zachorowań). W 30 zgłoszonych przypadkach nie określono czynnika chorobotwórczego. Ponadto zgłoszono biegunki i zapalenia żołądkowo – jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu w liczbie 104 przypadków. Zachorowania te dotyczyły przede wszystkim osób dorosłych i stanowiły 34,6% ogółu tego rodzaju zachorowań.

Do zakażeń i zatruc pokarmowych zarówno u dorosłych jak i u dzieci do lat 2 o etiologii wirusowej, bakteryjnej i nie ustalonej dochodziło najczęściej w środowisku domowym.

W 2019 r. zarejestrowano także 45 przypadków wirusowego zapalenia wątroby typu A, w tym 6 ognisk, w których ogółem zachorowało 13 osób. Wydano 3 decyzje nakazujące

zaniechania w trybie natychmiastowym prac, przy wykonywaniu których istnieje możliwość przeniesienia choroby zakaźnej.

W roku sprawozdawczym nie zarejestrowano zachorowań na dur brzuszny. W PSSE Częstochowa prowadzono rejestr nosicieli duru brzusznego. Na terenie powiatu nadzór obejmował 4 nosicieli duru brzusznego.

1.2. Choroby zakaźne wieku dziecięcego.

Do tej grupy chorób zalicza się: nagminne zapalenie przyusznic (świnkę), ospę wietrzną, krztusiec, odrę, różyczkę, płonicę. Źródłem zakażenia tych chorób jest chory człowiek, a zakażenie przenosi się drogą powietrzno-kropelkową i przez bezpośredni kontakt z osobą chorą. Przeciwno wielu chorobom zakaźnym wieku dziecięcego prowadzone są obowiązkowe szczepienia ochronne. Od 1963 r. wprowadzono szczepienia przeciwko krztuścowi, a od 1975 r. szczepienia przeciwko odrze, natomiast od 2003 r. cała populacja dzieci szczepiona jest szczepionką skojarzoną przeciwko odrze, śwince i różyczce.

W 2019 r. zanotowano spadek liczby zachorowań na ospę wietrzną z 759 przypadków w 2018 r. do 460 w roku sprawozdawczym. Zdecydowana większość zachorowań dotyczyła osób do 14 roku życia. Zachorowania w tym przedziale wieku stanowiły 87,4% przypadków wszystkich zachorowań na ospę wietrzną. Z powodu powikłań w wyniku zachorowania na ospę wietrzną hospitalizowano 1 osobę. Przeciw ospie wietrznej prowadzone były szczepienia zalecane oraz bezpłatne szczepienia w grupach ryzyka, tj. u dzieci z zaburzeniami odporności i osób z ich otoczenia do lat 13 oraz dzieci uczęszczających do żłobka. W 2019 r. przeciwko ospie wietrznej zaszczepiono łącznie 66 osób.

W 2019 r. odnotowano spadek liczby zachorowań na krztusiec z 5 przypadków w 2018 r. do 3 w roku sprawozdawczym. Strategia zwalczania krztuśca to prowadzenie powszechnych szczepień u dzieci i młodzieży zgodnie z kalendarzem szczepień. Ponadto zalecano szczepienia przypominające w ramach tzw. „strategii kokonu” u osób dorosłych opiekujących się małymi dziećmi.

Zachorowania na pozostałe choroby zakaźne wieku dziecięcego kształtowały się następująco:

- świnka - 5 przypadków w 2018 r. i 7 zachorowań w 2019 r.,
- płonica - 34 przypadki w 2018 r. i 34 zachorowania w 2019 r.

Odnutowano 13 przypadków zachorowania na odrę. Nie odnotowano zachorowań na różyczkę. Choroby te objęte są przez WHO programem eliminacji, który m.in. obejmuje potwierdzenie laboratoryjne, każdego podejrzenia o zachorowanie.

1.3. Wirusowe zapalenie wątroby (wzw B, wzw C).

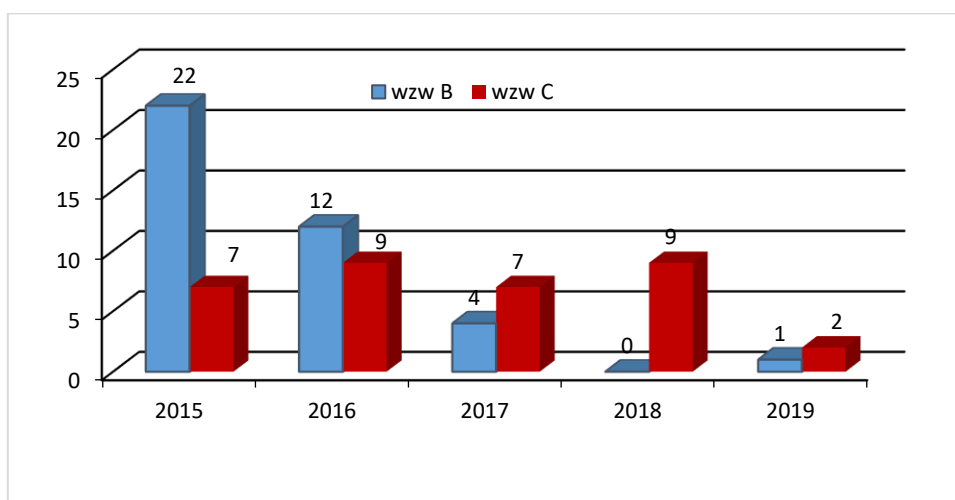
Choroby tej grupy szerzą się głównie poprzez krew (wskutek zabiegów medycznych - przetaczania krwi, przeszczepów narządów, zabiegów niemedycznych takich jak: tatuaże, przekłuwanie uszu czy akupunktury) oraz drogą seksualną. W roku 2019 nie zarejestrowano przypadków ostrego wirusowego zapalenia wątroby typu B. Brak ostrych zachorowań to rezultat masowo prowadzonych szczepień ochronnych przeciwko WZW typu B.

Zarejestrowano 2 przypadki wirusowego zapalenia wątroby typu C.

W większości przypadków zakażenie HCV przebiega w sposób przewlekły i zwykle w pierwszym okresie choroby bezobjawowo. Z tego powodu zakażenia HCV są rozpoznawane często w trakcie przesiewowych badań laboratoryjnych wykonywanych z innych powodów (krwiodawcy, kobiety w ciąży). Zidentyfikowane przypadki to także konsekwencja szerszej diagnostyki serologicznej tych zakażeń prowadzonej na skutek licznych programów edukacyjnych dotyczących zakażeń wirusami zapalenia wątroby typu B i C. Z uwagi na brak metod zapobiegania zakażeniom HCV w drodze szczepień ochronnych szerzeniu się zakażeń można zapobiegać w drodze wdrażania i utrzymania wysokich standardów higieniczno-sanitarnych wykonywanych świadczeń zdrowotnych oraz zabiegów o charakterze niemedyceznym przebiegającym z naruszeniem ciągłości tkanek.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Częstochowie w ramach nadzoru epidemiologicznego prowadzonego w związku ze zgłoszeniami zachorowań/podejrzeń zachorowań na WZW typu B i C kieruje na szczepienia przeciwko WZW typu B osoby z otoczenia nosicieli HBV, a także osoby zakażone wirusem HCV. Szczepienia przeciwko WZW typu B tych osób finansowane są z budżetu państwa. Zachorowania na przewlekłe WZW typu B i C w latach 2015-2019 przedstawiono poniżej w formie graficznej.

Wykres 1.1. Zachorowania WZW typu B i C w latach 2015-2019

1.4. Zachorowania na grype i zakażenia grypopodobne.

Na terenie powiatu stale monitorowana była sytuacja epidemiologiczna zachorowań na grype i infekcje grypopodobne na podstawie tygodniowych raportów przysyłanych przez placówki medyczne. Na całkowitą liczbę zachorowań na grype oraz infekcje grypopodobne składały się zachorowania występujące szczególnie w okresie jesienno-zimowym oraz zimowo-wiosennym należące odpowiednio do jednego sezonu epidemicznego.

Liczba zgłoszonych zachorowań grypopodobnych w porównaniu do roku 2018 spadła o 30,9%. Było to odpowiednio 18780 przypadków w 2018 r. i 12969 przypadków w 2019 r. Największą liczbę zachorowań grypopodobnych w roku sprawozdawczym zgłoszono w styczniu i lutym.

1.5. Inne choroby zakaźne.

W 2019 r. zaobserwowano wzrost liczby zgłaszanych przypadków przenoszonej przez kleszcze boreliozy. Zarejestrowano 35 przypadków.

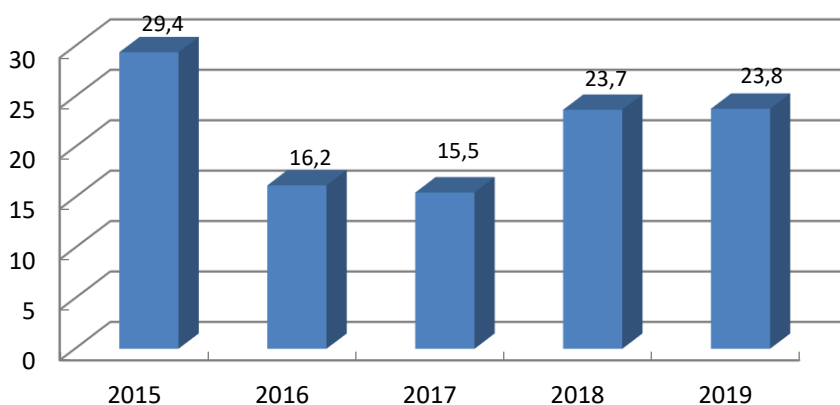
Nadal zagrożeniem dla ludności były pokąsania przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę. Ogółem zarejestrowano 83 przypadki pogryzienia przez zwierzęta. Najczęściej były to pokąsania przez psy - 75 przypadków, stanowiły one 90,4% wszystkich pokąsań. W 7 przypadkach były to pokąsania przez koty. Inne zwierzęta to szczur - 1 przypadek. Brak możliwości ustalenia właściciela zwierzęcia pociągał za sobą konieczność wdrożenia szczepień przeciw wściekliznie u osób pokąsanych. Szczepienia przeciwko wściekliznie podjęto u 24 osób pokąsanych.

Ponadto w roku sprawozdawczym odnotowano 1 przypadek choroby Creutzfelda-Jakoba.

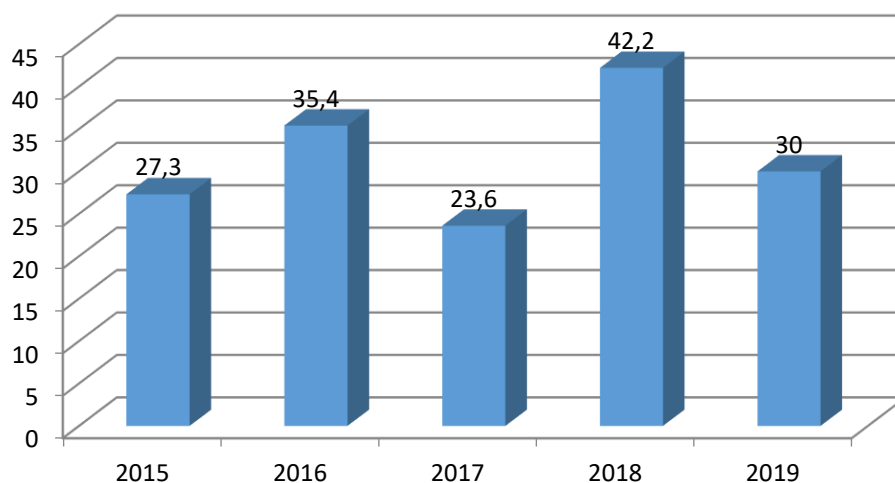
W 2019 r. zarejestrowano i objęto nadzorem epidemiologicznym 32 osoby, u których stwierdzono zachorowanie na gruźlicę. Najczęściej była to gruźlica płuc. Przypadki te dotyczyły w większości mężczyzn. Były to głównie osoby bezrobotne, emeryci i renciści.

Zapadalność na 100 000 mieszkańców na wybrane choroby zakaźne w latach 2015 -2019 przedstawiono w formie wykresów graficznych.

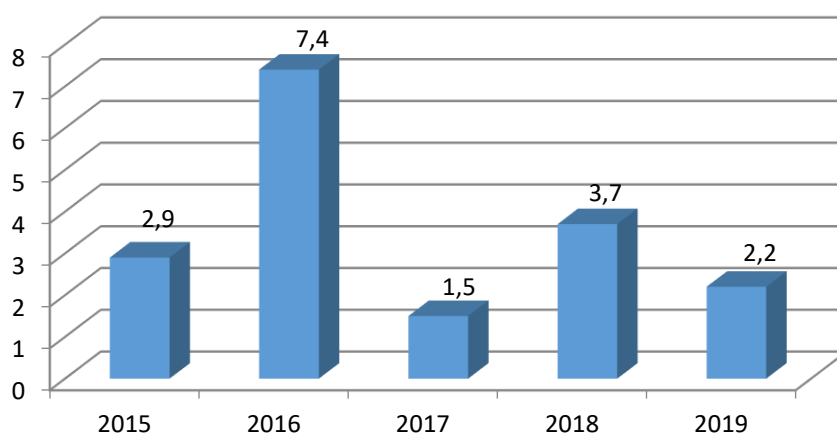
Wykres 1.2. Zapadalność na gruźlicę w latach 2015-2019

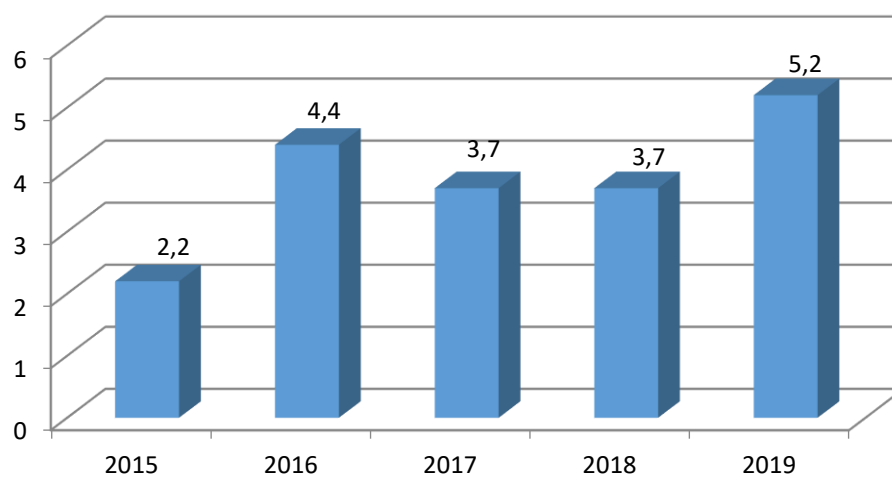
Wykres 1.3. Zapadalność na salmonellozy w latach 2015-2019

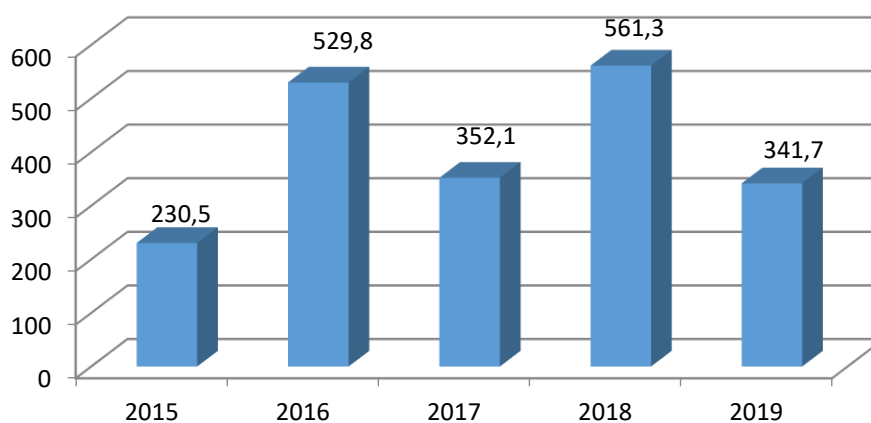
Wykres 1.4. Zapadalność na krztusiec w latach 2015-2019

Wykres 1.5. Zapadalność na nagminne zapalenie przyusznic w latach 2015-2019

Wykres 1.6. Zapadalność na ospę wietrzną w latach 2015-2019

1.6. Szczepienia.

W 2019 r. na terenie powiatu częstochowskiego obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych objęto 22 501 osób w przedziale wiekowym od 0 do 19 roku życia. Szczepienia realizowano w 86 punktach szczepień, tj. w 84 punktach szczepień mieszczących się w przychodniach, w 1 oddziale noworodkowym, oraz w 1 izbie przyjęć w szpitalu.

W roku sprawozdawczym skontrolowano 86 działających punktów szczepień, przeprowadzając 120 kontroli. Wszystkie skontrolowane punkty szczepień spełniały wymagania, jakim powinny odpowiadać gabinety o charakterze zabiegowym oraz warunki zachowania zasad łańcucha chłodniczego, wymaganego przy przechowywaniu preparatów szczepionkowych.

W 2019 r. liczba dzieci, których rodzice uchylali się od obowiązku szczepień ochronnych wyniosła 131 i uległa zwiększeniu o 16,96 % w stosunku do 2018 r. (112 osób). Jedną z przyczyn była odmowa zaszczepienia dziecka wyrażana przez rodziców na piśmie. W związku z tą sytuacją wysyłano przypomnienia do rodziców/opiekunów dzieci uchylających się od szczepień obowiązkowych, przypominające o zgłoszeniu się z dzieckiem na szczepienia. Skierowano do wojewody śląskiego 22 tytuły wykonawcze dotyczące 11 dzieci.

Placówki wykonujące szczepienia ochronne na terenie powiatu częstochowskiego zgłosiły 8 przypadków niepożądanych odczynów poszczepiennych. Jeden odczyn zgłoszony przez lekarza jako poważny, pozostałe przypadki to odczyny o łagodnym przebiegu. W dwóch przypadkach dzieci wymagały hospitalizacji, pozostałe przypadki diagnozowano w POZ.

Szczepienia wykonywane były zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych, a ich wykonawstwo we wszystkich rocznikach było na poziomie niższym w stosunku do roku poprzedniego np.:

- dzieci w pierwszym roku życia – szczepienia pierwotne przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis i szczepienia pierwotne przeciw *Haemophilus influenzae* typu b zaszczepiono – 40,49 % (w 2018 r. - 40,88%),
- dzieci w pierwszym roku życia – szczepienia przeciw *Streptococcus pneumoniae* zaszczepiono – 56,44 % (w 2018 r. – 60,62 %),
- dzieci w drugim roku życia - szczepienia pierwotne i uzupełniające przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis i szczepienie przeciwko *Haemophilus influenzae* typu b zaszczepiono – 93,03 % (w 2018 r. – 93,83 %),
- dzieci w drugim roku życia – szczepienia pierwotne i uzupełniające przeciw wzv typu B zaszczepiono – 97,64 % (w 2018 r. - - 98,41 %),
- dzieci w drugim roku życia – szczepienia podstawowe przeciw odrze, śwince i różyczce zaszczepiono – 70,08 % (w 2018 r. – 73,86 %),
- dzieci w 6 roku życia – szczepienie I przypominające przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi i poliomyelitis zaszczepiono – 65,14 % (w 2018 r. – 70,62 %).

Wykonawstwo szczepień przypominających u dzieci i młodzieży w wieku szkolnym kształtowało się następująco:

- młodzież w 14 roku życia – szczepienie II przypominające przeciw błonicy, tężcowi i krztuścowi zaszczepiono – 80,16 % (w 2018 r. – 78,52 %),
- młodzież w 19 roku życia – szczepienie III przypominające przeciw błonicy, tężcowi zaszczepiono – 70,10 % (w 2018 r. – 70,82 %).

W Szpitalnej Izbie Przyjęć z Programu Szczepień Ochronnych realizowane były szczepienia przeciwko tężcowi u osób zranionych. Na ten cel w 2019 r. wydano 800 dawek szczepionki.

Ponadto punkty szczepień realizowały szczepienia zalecane. Były to m.in.:

- szczepienia przeciwko meningokokom – zaszczepiono 64 osób,
- szczepienia przeciwko rotawirusom – zaszczepiono 292 osób,
- szczepienia przeciwko odrze, śwince, różyczce – zaszczepiono 74 osób; ponadto wykonano szczepienia poekspozycyjne u 61 osób z bliskiego kontaktu z chorym na odrę.
- szczepienia przeciwko grypie – zaszczepiono 1713 osób tj. 1,27 % populacji mieszkańców powiatu częstochowskiego, podczas gdy w 2018 r. zaszczepiono 1519 osób tj 1,12 % populacji. W skali kraju w 2018 r. odsetek ten wyniósł 2,62 % populacji.

W 2019 r. realizowane były szczepienia finansowane przez Starostwo powiatu częstochowskiego. Były to szczepienia przeciwko zakażeniu ludzkim wirusem brodawczaka (HPV) dla dziewczynek urodzonych w 2008 r. – zaszczepiono 211 dziewczynek.

1.7.Nadzór nad obiektami prowadzącymi działalność leczniczą.

W 2019 r. pod nadzorem sanitarnym Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w powiecie częstochowskim objętych było 36 obiektów prowadzących działalność leczniczą - szpital, przychodnie przyszpitalne, gabinety indywidualnej i specjalistycznej praktyki lekarzy dentyków. Nadzór sanitarny sprawowany był również nad obiektami prowadzącymi działalność leczniczą takimi jak, przychodnie i poradnie prowadzące działalność ambulatoryjną, gabinety indywidualnej i specjalistycznej praktyki lekarskiej, zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze pielęgniarstwa opieki długoterminowej domowej świadczące usługi całodobowe, pracownie diagnostyczne, zakłady rehabilitacji leczniczej w tym świadczące usługi stacjonarne całodobowe, filie pogotowia ratunkowego, pracownia tomografii komputerowej.

Pracownicy PSSE w Częstochowie sprawowali nadzór sanitarny nad obiektami prowadzącymi działalność leczniczą przeprowadzając kontrole kompleksowe, tematyczne, interwencyjne i sprawdzające.

W obiektach prowadzących działalność medyczną będących pod nadzorem Powiatowej Stacji przeprowadzono ogółem 115 kontroli sanitarnych. W ramach realizacji programu profilaktyki szpitalnej przeprowadzono 2 kontrole: 1 kontrolę kompleksową i 1 na wniosek strony w związku z wykonaniem remontu oddziału ginekologii i położnictwa z pododdziałem neonatologii. W roku sprawozdawczym rozpatrzono 1 interwencję, która dotyczyła nie przestrzegania procedur higieniczno-sanitarnych w przychodni prowadzącej działalność

ambulatoryjną. Wyniki kontroli nie wykazały łamania zasad aseptyki w trakcie wykonywania zabiegów.

Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej oceniali nadzorowany szpital biorąc pod uwagę jego stan techniczny, bieżącą czystość, stosowanie procedur higieniczno-sanitarnych, sterylizacji i kontroli skuteczności sterylizacji, postępowanie z bielizną czystą i brudną, postępowania z odpadami w miejscu ich wytwarzania. Wydano 1 decyzję nakazującą poprawę stanu technicznego pomieszczeń szpitala. Woda stosowana w w/w obiektach pochodziła z wodociągów sieciowych. Zaopatrzenie w sprzęt jednorazowy oraz odzież ochronną i środki ochrony osobistej w roku sprawozdawczym było wystarczające. W placówkach tych w większości używana była bielizna jednorazowa. Kontrole wykazały, że składowanie bielizny było prawidłowe. W obiektach wydzielono magazyny lub szafy do przechowywania bielizny czystej i brudnej. Sposób postępowania z brudną i czystą bielizną, jak również odpadami niebezpiecznymi pochodzącymi z działalności medycznej nie budził zastrzeżeń.

Podjęmowane przez podmioty procesy dekontaminacji odbywają się przy wykorzystaniu adekwatnych środków o szerokim spektrum działania, odpowiednio do zagrożenia oraz miejsca zastosowania. Obecnie stosuje się pełny asortyment preparatów zarejestrowanych i dopuszczonych do obrotu przez Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych. Roztwory użytkowe preparatów są przygotowywane, wykorzystywane oraz przechowywane według zaleceń producentów.

Najczęściej stosowanymi preparatami dezynfekcyjnymi były :

- preparaty antyseptyczne do rąk i skóry: AHD 1000, AHD 2000, Braunol, Sterililium, Aseptoman Gel, Orosept, Octenisept, Kodan Tinktur Forte, Aniosgel 85 NPC, Desderman Pure, Sensiva, Softasept, Manisoft, Seraman medical, Seraman sensitive/foam, Hydrex S
- preparaty do dezynfekcji narzędzi: Aniosime DD1, ID 213, Oroid Multisept, Pera-Med, Desprej, Almyrol, Lysoformina 3000, Sekusept Pulver, Cidex Opa, Cidex Solution, preparaty do dezynfekcji narzędzi obrotowych: Sekudrill, Dekaseptol gel, ID 220,
- preparaty do dezynfekcji systemów ssących: Oro clean Plus, MD555,
- preparaty do dezynfekcji powierzchni: Aerodesin 2000, Mikrozid, Haz-Tabs, Hospisept, Presept, Perform, Deskosept AF, Virofex, Isorapid, Virkon, Dentiro Foam, Velox Wipes, Incidin Plus, Cleanisept Wipes, Biotensid, Incidur Spray, Meliseptol, FD 333, FD 300, Aerodesin 2000.

Opracowywanie narzędzi we wszystkich przypadkach odbywało się zgodnie z opracowaną i wdrożoną procedurą w obiekcie.

W nadzorowanych obiektach prowadzących działalność leczniczą na terenie powiatu częstochowskiego znajdowało się łącznie 59 autoklawów. 29 aparatów zainstalowanych było w podmiotach leczniczych wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne i 30 autoklawów w gabinetach indywidualnych praktyk lekarzy. W autoklawach zainstalowanych w pozostałych podmiotach leczniczych średnio każdy autoklaw kontrolowany był testem biologicznym 1 raz w kwartale. Zewnętrzna kontrola biologiczna skuteczności procesów sterylizacji w lecznictwie ambulatoryjnym i w gabinetach prywatnych prowadzona była średnio raz w miesiącu. Kontrola wewnętrzna procesów sterylizacji odbywała się przy użyciu wskaźników chemicznych stosowanych do każdego wsadu. Dokumentacja procesów sterylizacji prowadzona była na bieżąco. Prowadzona była dokumentacja i archiwizacja

wyników kontroli skuteczności procesów sterylizacji. Na zlecenie podmiotów leczniczych działających na terenie powiatu w laboratorium PSSE w Częstochowie przeprowadzono łącznie 218 badań skuteczności procesu sterylizacji testami biologicznymi, w tym 121 w indywidualnych praktykach lekarskich oraz 97 w podmiotach świadczących ambulatoryjną opiekę zdrowotną. We wszystkich przypadkach stwierdzono skuteczność procesu sterylizacji.

ROZDZIAŁ II

OCENA STANU SANITARNEGO OBIEKTÓW ŻYWNOŚCIOWO – ŻYWIENIOWYCH

W 2019r. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Częstochowie obejmowała nadzorem 1086 obiektów żywnościowo –żywnościowych zlokalizowanych na terenie 16 gmin powiatu częstochowskiego. Nadzór sanitarny sprawowany był również w 371 blokach żywieniowych placówek szkolno-przedszkolnych, medycznych, opiekuńczych, zakładach pracy oraz w aptekach i obiektach na stacjach paliw.

Obiekty żywnościowo-żywnościowe obejmują zakłady produkcji żywności, obrotu żywnością oraz żywienia zbiorowego. W grupie zakładów produkcji żywności znajdują się również obiekty produkcji pierwotnej (tj. m.in. gospodarstwa rolne, sadownicze, ogrodnicze).

Do zakładów obrotu żywnością zaliczono:

- sklepy spożywcze (w tym super i hipermarkety);
- kioski (w tym kioski na targowiskach sprzedające mięso i inne środki spożywcze);
- magazyny hurtowe (w tym hurtownie suplementów diety);
- obiekty ruchome i tymczasowe oraz inne obiekty obrotu żywnością tj. apteki, stoiska sprzedaży.

Natomiast grupę „zakładów żywienia zbiorowego” stanowiły:

- zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego prowadzące działalność w zakresie produkcji żywności od surowca (restauracje, bary) oraz zakłady małej gastronomii działające na bazie półproduktów (smażalnie, bary fast food, kawiarnie, pijalnie piwa);
- zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego (stołówki w szpitalach, szkołach, przedszkolach, domach opieki społecznej itp.).

*Tabela 2.1. Rodzaj i liczba nadzorowanych obiektów żywnościowo-żywnościowych
w latach 2018-2019*

L.p.	Rodzaj obiektów	Liczba obiektów	
		2018	2019
1.	Zakłady produkcji żywności	137	132
2.	Zakłady obrotu żywnością	778	769
3.	Zakłady żywienia zbiorowego otwarte	171	165
4.	Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte	8	10
5.	Obiekty obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz kosmetykami	8	10
6.	Obiekty żywnościowo-żywnościowe - ogółem	1102	1086

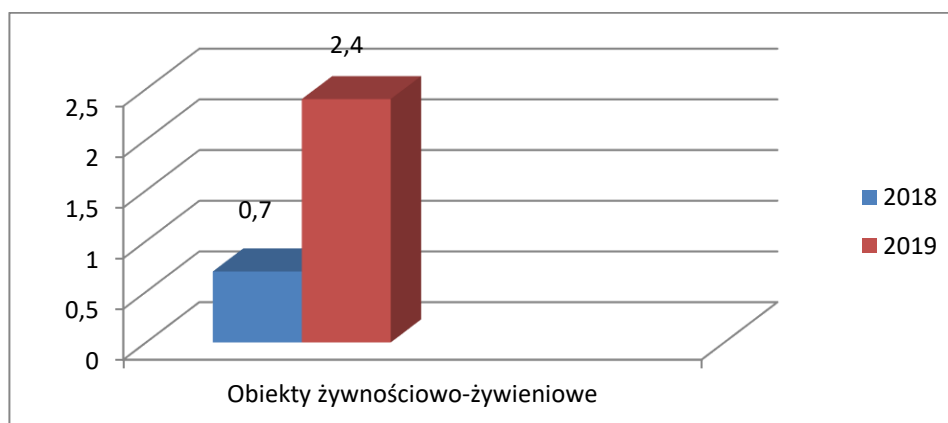
Na podstawie analizy danych zawartych w powyższej tabeli zaobserwowano niewielki spadek ogólnej liczby nadzorowanych obiektów, tj. o 16 w porównaniu do roku ubiegłego.

2.1 Ocena stanu sanitarnego.

Z ogólnej liczby 1457 (tj. 1086 nadzorowanych obiektów oraz 371 w/w bloków żywnościowo-żywnościowych) skontrolowano 564 (w tym 3 obiekty obrotu produktami kosmetycznymi oraz 1 materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością), co stanowi 39 % wszystkich nadzorowanych zakładów. Wskaźnik ten w roku 2018 wynosił również 39%.

W 2019 roku przeprowadzono 715 kontroli sanitarnych i rekontroli, w tym 81 w zakładach produkcji żywności (z czego 9 w obiektach produkcji pierwotnej), 441 w obiektach obrotu żywnością, 187 w zakładach żywnościowych, 5 w obiektach produkcji/obrotu produktami kosmetycznymi oraz 1 w obiekcie obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością (w 2018 r. - 596). Stan sanitarny nadzorowanych obiektów oceniany był zgodnie z procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Do tego celu wykorzystane zostały ujednolicone arkusze oceny stanu sanitarnego dla poszczególnych rodzajów obiektów tj. arkusze oceny zakładu produkcji/obrotu żywnością/ żywienia zbiorowego/ materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Przeprowadzona ocena stanu sanitarnego w 369 obiektach wykazała, że 9 obiektów uzyskało ocenę niezgodną z wymaganiami tj. 1 zakład produkcyjny, 7 zakładów obrotu żywnością oraz 1 zakład żywienia zbiorowego typu otwartego, co stanowi 2,4 % w stosunku do wszystkich obiektów poddanych ocenie zgodności (w 2018 r. wskaźnik ten wynosił 0,7 %). Obiekty oceniono jako „niezgodne” z uwagi na wprowadzenie środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia, braku zabezpieczenia obiektu przed dostępem szkodników oraz nieprawidłowy stan sanitarny obiektu.

Wykres 2.1. Odsetek obiektów żywnościowo-żywnościowych ocenionych jako niezgodne z wymaganiami w latach 2018-2019

Do najistotniejszych stwierdzanych w czasie kontroli uchybień sanitarno- technicznych należały:

- nieprawidłowy stan sanitarno - techniczny ścian, sufitów, podłóg oraz wyposażenia obiektu (we wszystkich grupach obiektów);
- brak zabezpieczenia zakładu przed dostępem szkodników (najczęściej w grupie produkcji i obrotu żywnością);
- brak aktualnego wyniku badania wody (głównie w zakładach produkcji żywności);
- brak bieżącej czystości pomieszczeń, urządzeń chłodniczych (we wszystkich grupach obiektów);
- przechowywanie żywności bez zachowanej segregacji asortymentowej oraz bez zabezpieczenia przed zanieczyszczeniem zewnętrznym (we wszystkich grupach obiektów);
- wprowadzanie do obrotu artykułów spożywczych przeterminowanych (głównie w grupie obiektów obrotu żywnością);
- brak aktualnej dokumentacji zdrowotnej personelu do celów sanitarno-epidemiologicznych (we wszystkich grupach obiektów);
- braku realizacji procedur i instrukcji z zakresu GHP/GMP i systemu HACCP (we wszystkich grupach obiektów).

Za stwierdzone w czasie kontroli nieprawidłowości natury sanitarno- technicznej wydano 60 decyzji administracyjnych (2018 r. – 37) nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień, z czego 9 decyzji zakazujących wprowadzanie do obrotu środków spożywczych niewłaściwej jakości zdrowotnej. Za stwierdzone zaniedbania w zakresie bieżącego stanu sanitarno-higienicznego nałożono na osoby winne 54 mandaty karne na łączną kwotę 10 950 zł . (w 2018 r. – 30 mandaty na kwotę 6 000zł.).

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące działalności kontrolno-represyjnych przedstawiono w poniższej tabeli 2.2.

Tabela 2.2 Działania kontrolne i represyjne w obiektach żywnościowo-żywnościowych w latach 2018-2019

Rok	Liczba obiektów skontrolowanych (% skontrolowanych)	Liczba kontroli i rekontroli	Liczba obiektów ocenionych na podstawie arkusza	Liczba niezgodnych (% niezgodnych do ogólnej ilości obiektów ocenionych)	Działalność represyjna					Próby	
					wydano decyzji administracyjnych	Zakazu wprowadzania do obrotu	uniemożliwienia	mandaty	Kwota [zł.]	pobrane	zdyskwalifikowane
2018 Ogółem	499 (39%*)	596	275	2 (0,7%)	37	5	2	30	6 000	76	12
2019 Ogółem	564 (39%*)	715	369	9 (2,4%)	60	9	0	54	10 950	166	2
Zakłady produkcji żywności	65 (48%**)	81	46	1 (0,3%)	9	1	0	1	300	48	2
Zakłady obrotu żywnością	336 (33%**)	441	210	(1,8%)	40	7	0	42	8 350	116	0
Zakłady żywienia zbiorowego otwartego	87 (49%**)	103	58	(0,3%)	11	1	0	10	2 150	0	0
Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego	72 (56%**)	84	55	0	0	0	0	1	150	0	0
Obiekty produkcji/obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością	1 (25%**)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Obiekty produkcji/obrotu produktami kosmetycznymi	3 (43%**)	5	0	0	0	0	0	0	0	2	0

* % skontrolowanych obiektów do ogólnej ilości nadzorowanych obiektów oraz bloków żywnościowych;

** % skontrolowanych obiektów do ilości w danej grupie.

W skontrolowanych obiektach żywnościowo-żywnościowych stwierdzono opracowaną dokumentację GHP/GMP, jak również wdrożony systemem HACCP. Do chwili obecnej system wdrożyło 587 obiektów żywnościowo –żywnościowych, co stanowi 40% nadzorowanych zakładów. Korzystając z ułatwień przewidzianych przez Komisję Europejską we wdrażaniu procedur HACCP w małych przedsiębiorstwach, w części zakładów spożywczych przestrzeganie zasad GHP/GMP uznano za wystarczający poziom bezpieczeństwa żywności.

W roku sprawozdawczym w związku z otrzymanymi interwencjami dotyczącymi obiektów żywnościowo-żywnościowych przeprowadzono 43 kontrole. Interwencje najczęściej dotyczyły niewłaściwej jakości zdrowotnej oferowanych do sprzedaży produktów spożywczych, nieprawidłowego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń, sprzętu oraz niewłaściwej jakości oferowanej do konsumpcji żywności. W 6 przypadkach potwierdzono ich zasadność. Na osoby winne zaniedbań nałożono mandaty karne na łączną kwotę 2 000 zł.

W ramach Funkcjonowania Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach – RASFF podejmowano działania związane z otrzymaniem powiadomień

alarmowych lub informacyjnych. Przeprowadzono 13 kontroli (11 w obiektach obrotu żywnością oraz 2 w obiektach obrotu produktami kosmetycznymi), które wykazały, że procedura wycofania została rozpoczęta i przeprowadzona przez odpowiednich przedsiębiorców we własnym zakresie.

W 2019 roku w kontrolowanych zakładach pobrano 166 próbek do badań laboratoryjnych w kierunku mikrobiologicznym, fizykochemicznym oraz oceny znakowania, z czego 2 próbki zostały zakwestionowane z uwagi na nieprawidłowe znakowanie (1) oraz za obecność zanieczyszczeń biologicznych (1).

W toku wykonywania bieżących czynności kontrolnych w 26 obiektach, tj. w 4 zakładach produkcyjnych oraz w 22 zakładach żywienia zbiorowego, sprawdzono jakość tłuszczu smaźalniczego za pomocą testera tłuszczu LRSM. Badania wykazały wskazanie procentowe WKT (wolnych kwasów tłuszczowych) w przedziale od 1-15%, który jest wynikiem akceptowalnym, w związku z czym nie pobrano tłuszczu do dalszych badań laboratoryjnych.

Ponadto w związku z wystąpieniem zatrucia pokarmowego w 2018 r., z uwagi na wyprodukowanie i wprowadzenie do obrotu środka spożywczego szkodliwego dla zdrowia lub życia ludzkiego przez jedną z ciastkarni, w 2019 r. wystosowano akt oskarżenia do Sądu Rejonowego w Częstochowie.

2.2 Akcje oraz działania ukierunkowane problemowo.

1) Imprezy masowe i plenerowe.

Na terenie powiatu częstochowskiego w 2019 r. zorganizowano imprezy masowe i plenerowe, podczas których sprawowano nadzór nad stałymi i ruchomymi punktami handlowymi wprowadzającymi do obrotu środki spożywcze oraz obiektami gastronomicznymi świadczącymi usługi w zakresie żywienia zbiorowego. W czasie trwania 4 imprez masowych i plenerowych przeprowadzono 23 kontrole sanitarne. W 1 ruchomym punkcie gastronomicznym stwierdzono uchybienia natury sanitarno-higienicznej, w związku z czym nałożono 1 mandat karny w wysokości 150 zł. oraz wydano doraźne zalecenia pokontrolne. W pozostałych skontrolowanych obiektach przechowywanie produktów oraz przygotowywanie i sprzedaż posiłków odbywały się z zachowaniem zasad higieny.

2) Nadzór nad warunkami sanitarnymi obiektów zlokalizowanych na trasach turystycznych.

W sezonie turystyczno-pielgrzymkowym w okresie od 01.05.-30.09.2019 r. przeprowadzono 122 kontrole w obiektach żywnościowo-żywieniowych usytuowanych na trasach turystycznych oraz w miejscu postoju pielgrzymów. W 7 obiektach stwierdzono nieprawidłowości natury sanitarno-higienicznej, w związku z czym nałożono 7 mandatów karnych na kwotę 1500 zł. oraz wydano stosowne zalecenia pokontrolne. Ponadto w 3 obiektach stwierdzono nieprawidłowości sanitarno-techniczne, w wyniku czego wydano 3 decyzje administracyjne nakazujące usunięcie nieprawidłowości.

3) *Akcja „Mklik próchniczek”.*

W 2019 r. w ramach kontynuacji przedsięwzięcia „Bezpieczeństwo żywności – akcja „mklik próchniczek” wytypowano do kontroli urzędowej 5 zakładów produkcyjnych zlokalizowanych na terenie powiatu częstochowskiego. Przeprowadzono łącznie 6 kontroli sanitarnych, w trakcie których pobrano do badań laboratoryjnych na obecność zanieczyszczeń szkodników zbożowo – mącznych 11 próbek, tj. 5 próbek zmiotków z blatów produkcyjnych i 6 próbek wytrzepek z koszyczków rozrostowych. Zakwestionowano 1 próbkę wytrzepek z koszyczków rozrostowych pochodzącą z 1 zakładu produkcyjnego, z uwagi na obecność szkodników zbożowo – mącznych. W związku z powyższym wydano 1 decyzję natychmiastowej wykonalności, zobowiązującą przedsiębiorcę do niezwłocznego wykonania skutecznych zabiegów dezynsekcji. Przeprowadzona kontrola sprawdzająca wykazała, że przeprowadzone w/w zabiegi były skuteczne, co potwierdziły ponownie zbadane próbki, które nie uległy zakwestionowaniu.

4) *Działania podejmowane w związku z występowaniem przypadków ASF w Polsce.*

W związku występowaniem w Polsce przypadków afrykańskiego pomoru świń (ASF), przeprowadzono w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego 101 kontroli w obiektach wprowadzających do obrotu wyroby wieprzowe oraz dziczyznę. W trakcie kontroli sprawdzano m.in identyfikowalność mięsa i wyrobów mięsnych oraz sposób postępowania z odpadami kategorii III. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości w w/w obszarach.

5) *„Nadzór nad warunkami sanitarnymi bloków żywieniowych w szpitalach.”*

W okresie od 1 maja do 30 września 2019 r. prowadzono wzmożony nadzór nad warunkami sanitarnymi bloków żywieniowych w szpitalach oraz jakością żywienia pacjentów. Przeprowadzono kontrolę w 1 bloku żywieniowym w szpitalu, która nie wykazała nieprawidłowości sanitarnych oraz technicznych. Natomiast stwierdzono nieprawidłowości w zakresie oceny jakości prowadzonego żywienia pacjentów. Wystosowano pismo do Dyrektora placówki w celu podjęcia działań w kierunku poprawy sposobu żywienia pacjentów.

6) *„Ocena warunków sprzedaży żywności nietrwałej mikrobiologicznie.”*

W okresie od 1 czerwca do 31 sierpnia 2019 r. przeprowadzono kontrole w zakresie oceny warunków sprzedaży żywności nietrwałej mikrobiologicznie, oferowanej przy kasach lub na stoiskach, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania łańcucha chłodniczego oraz terminów przydatności do spożycia. W trakcie 35 kontroli sanitarnych w obiektach obrotu i żywienia zbiorowego otwartego stwierdzono nieprawidłowości w 8 obiektach obrotu, w związku z czym nałożono 8 mandatów na sumę 1750 zł. Kontrole sprawdzające wykazały usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

7) *„Ocena warunków przechowywania wód butelkowych oraz napojów.”*

W okresie od 1 czerwca do 31 sierpnia 2019 r. przeprowadzono ocenę warunków przechowywania wód butelkowych oraz napojów w obiektach żywnościowo-żywieniowych. W trakcie 12 kontroli sanitarnych nie stwierdzono nieprawidłowości w w/w zakresie.

8) „*Stan sanitarno-higieniczny łubianek.*”

W okresie od 1 czerwca do 31 sierpnia 2019 r. przeprowadzono ocenę stanu łubianek na owoce. W toku czynności kontrolnych przeprowadzonych w 10 obiektach obrotu żywnością stan sanitarno-higieniczny łubianek nie budził zastrzeżeń.

9) „*Spełnienie wymagań higienicznych w zakładach żywienia zbiorowego oraz ocena warunków dostawy żywności do konsumenta.*”

W okresie od 1 czerwca do 31 sierpnia 2019 r. przeprowadzono akcję w w/w zakresie. Przeprowadzono 12 kontroli, w czasie których w 6 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości sanitarno-higieniczne. W związku z powyższym nałożono 6 mandatów na kwotę 1750 zł. Kontrole sprawdzające wykazały usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

10) „*Substancje dodatkowe w żywności.*”

W czasie bieżącego nadzoru sanitarnego dokonano oceny etykiet środków spożywczych pod kątem obecności w produkcie substancji dodatkowych tj.: estrów sorbitolu E-493-494 i stearoilomleczanów E481-482. W trakcie 29 kontroli sanitarnych przeprowadzonych w obiektach obrotu żywnością stwierdzono obecność stearoilomleczanu E481 w 1 produkcie.

2.3 Ocena sposobu żywienia w placówkach żywienia zbiorowego zamkniętego.

W 2019 r. przeprowadzono ocenę teoretyczną jadłospisów dekadowych w 5 placówkach żywienia zbiorowego zamkniętego tj.:

- w 1 szpitalu
- w 2 szkołach podstawowych.
- w 2 przedszkolach.

Przeprowadzone analizy pobranych jadłospisów dekadowych w większości nie wykazały rażących nieprawidłowości. W placówce szpitalnej stwierdzono nieprawidłowości w zakresie podaży zalecanych ilości warzyw i owoców oraz mleka i jego przetworów, natomiast w 1 placówce szkolnej stwierdzono odchylenie w zakresie realizacji procentowego udziału witaminy C. W pozostałych ocenach, procent energii pochodzącej z białka, tłuszczu i węglowodanów oraz witamin i składników mineralnych mieścił się w dopuszczalnej granicy błędności +/- 10% w stosunku do zalecanych norm żywieniowych. O stwierdzonych odchyleniach poinformowano osoby odpowiedzialne za żywienie w placówkach.

W czasie przeprowadzanych kontroli sanitarnych w ramach sprawowanego nadzoru nad placówkami żywienia zbiorowego zamkniętego dokonywano oceny przedłożonych do wglądu zestawień posiłków wchodzących w skład jadłospisu dekadowego pod kątem respektowania wymagań zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26.07.2016 r. dotyczącego żywienia dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty. Przeanalizowane zestawienia posiłków w większości uwzględniały zmiany sposobu żywienia dzieci i młodzieży wynikające z w/w rozporządzenia. Zaobserwowano dużą zmianę w zakresie stosowanych środków spożywczych i technik kulinarnych w przygotowywanych posiłkach, nowych potraw, wzrost podaży warzyw i owoców oraz obniżenie podaży cukru i soli. Drobne nieprawidłowości dotyczyły ilości zalecanych porcji mleka i jego przetworów, warzyw i owoców w podawanych posiłkach.

W tych przypadkach udzielano instruktażu osobom odpowiedzialnym za żywienie w placówce oraz wydawano zalecenia doraźne w protokołach kontroli.

2.4 Jakość zdrowotna środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz produktów kosmetycznych pobranych do badań laboratoryjnych.

W 2019 roku w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie pobrano do badań laboratoryjnych na terenie powiatu częstochowskiego 166 próbek, w tym:

- 156 próbki żywności,
- 10 próbek sanitarnych z piekarni.

Zakres badań obejmował parametry mikrobiologiczne, fizyko-chemiczne, zanieczyszczenia biologiczne, badania organoleptyczne oraz ocenę znakowania środków spożywczych pobranych do badań w opakowaniach producenta.

Pod względem zakresu badań pobrano i zbadano następującą liczbę próbek:

- pod względem mikrobiologicznym – 90,
- pod względem fizyko-chemicznym – 41,
- pod względem organoleptycznym – 18,
- pod względem obecności zanieczyszczeń biologicznych – 13,
- pod względem prawidłowości znakowania (wyłącznie) – 4.

Dodatkowo w 39 próbkach pobranych w opakowaniach jednostkowych producenta dokonano oceny prawidłowości znakowania. Ze 166 próbek pobranych na terenie powiatu częstochowskiego zakwestionowano 2, co stanowi 1,2% z ogólnej liczby próbek zbadanych. Próbki uległy zakwestionowaniu z powodu nieprawidłowego znakowania (1) oraz obecność zanieczyszczeń biologicznych (1).

Wykres 2.2. Ilość próbek pobranych i zdyskwalifikowanych w 2019 r.

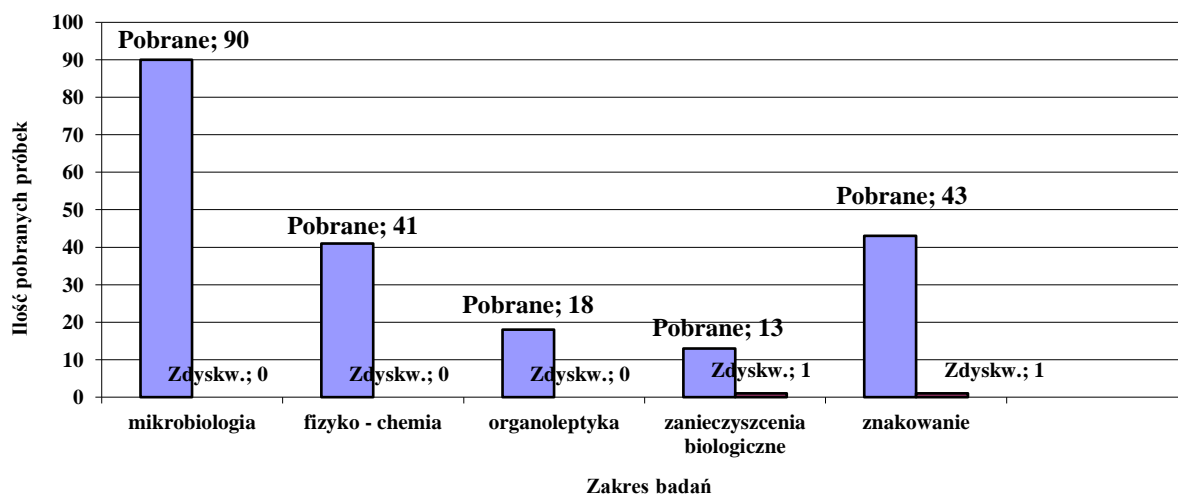

Tabela 2.3. Liczba przeprowadzonych badań próbek zbadanych i zdyskwalifikowanych w latach 2014-2019

2014		2015		2016		2017		2018		2019	
próbki zbadane	zdyskwalifikowane	próbki zbadane	zdyskwalifikowane	próbki zbadane	zdyskwalifikowane	próbki zbadane	zdyskwalifikowane	próbki zbadane	zdyskwalifikowane	próbki zbadane	zdyskwalifikowane
85	16 (19%)	60	8 (13%)	85	10 (12%)	69	6 (9%)	76	12 (16%)	166	2 (1,2%)

W związku z zakwestionowanymi próbkami podjęto stosowne działania zgodnie z kompetencjami. Wszczęto postępowania administracyjne wobec podmiotów produkujących lub wprowadzających do obrotu środki spożywcze niewłaściwej jakości zdrowotnej, wzmocniono nadzór sanitarny nad tymi obiektami oraz obciążono podmioty kosztami związanymi z pobieraniem i badaniem próbek.

ROZDZIAŁ III

OCENA STANU SANITARNEGO OBIEKTÓW UŻYTKU PUBLICZNEGO

W 2019 r. Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Częstochowie w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego kontrolowała przestrzeganie przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, celem ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem komunalnych szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, w odniesieniu do:

- urządzeń do zaopatrywania w wodę i jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,
- wód wykorzystywanych do kąpieli i rekreacji,
- obiektów użyteczności publicznej
- podmiotów leczniczych.

Podczas przeprowadzanych kontroli obiektów użyteczności publicznej sprawdzano stan sanitarny i techniczny oraz oceniano realizację zapisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych; sprawdzano postępowanie z odpadami i ściekami w sposób określony obowiązującymi przepisami; sprawdzano przeprowadzanie kontroli przewodów kominowych i wentylacyjnych w pomieszczeniach świadczących usługi.

W 2019 r. przeprowadzono łącznie 591 kontroli sanitarnych. Skontrolowano 518 obiektów użyteczności publicznej spośród 619 ujętych w ewidencji (co stanowiło 83,6% obiektów). Ogółem zostało wydanych 30 decyzji merytorycznych (w 2018 r. – 25), w tym: 2 decyzje terminowe dotyczące poprawy stanu sanitarno - technicznego obiektów oraz 6 decyzji umarzających wszczęte postępowania. W formie decyzji wydano 21 zezwoleń na przeprowadzenie ekshumacji oraz 1 ocenę w formie decyzji oceniającą jakość wody na pływalni. Ponadto wydano 40 rachunków.

Na wniosek stron zostało wydanych 8 opinii na imprezy masowe organizowane na terenie powiatu oraz 6 opinii sanitarnych dla obiektów tj. salony fryzjerskie, kosmetyczne, środki transportu chorych).

3.1. Urządzenia do zaopatrywania w wodę i ocena jakości wody do spożycia przez ludzi.

Mieszkańcy powiatu częstochowskiego zaopatrywani byli w wodę do spożycia wyłącznie z ujęć podziemnych. Woda dostarczana była z 56 wodociągów publicznych, które zaopatrywały ok. 97,5% ludności powiatu. Reszta mieszkańców zaopatrywała się w wodę z własnych studni przydomowych oraz z 1 studni publicznej, zlokalizowanej w Bogusławicach na terenie Gminy Kruszyna. Woda do spożycia produkowana przez przedsiębiorstwa wodociągowe rozprowadzana była siecią wodociągową z ujęć o różnej wydajności:

- 25 wodociągów o wydajności < 100 m³/dobę,
- 29 wodociągów o wydajności 100 – 1000 m³/dobę,
- 2 wodociąg o wydajności 1000 – 10000 m³/dobę,

W obiektach wodociągowych przeprowadzono 57 kontroli w ramach prowadzonego bieżącego nadzoru w zakresie utrzymania stanu sanitarno – higienicznego urządzeń wodociągowych oraz 153 kontrole związane z poborem próbek wody.

Do badań laboratoryjnych w zakresie parametrów fizykochemicznych i mikrobiologicznych pobrano 337 próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W ramach przeprowadzonych w 2019 r. badań jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w wodociągach publicznych kilkakrotnie stwierdzono przekroczenia badanych parametrów takich jak: - bakterie grupy coli, ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C/72h, mętność, barwa, zapach, żelazo, mangan, azotany, smak, glin co przedstawiono w tabeli.

Tabela 3.1. Stwierdzone przekroczenia w badanych próbkach wody pobranej z sieci wodociągowej w 2019r.

GMINA	NAZWA WODOCIĄGU	PRZEKROCZONE PARAMETRY (ilość przekroczeń w próbkach)	
		Mikrobiologiczne	Fizykochemiczne
Dąbrowa Zielona	Olbrachcice	Ogólna liczba mikroorganizmów w 22 ⁰ C/ 72h (1)	
	Borowce		azotany (1)
Janów	Janów	Bakterie grupy coli (2), Ogólna liczba mikroorganizmów w 22 ⁰ C/ 72h (1)	
	Piasek		mętność (1)
	Śmiertny Dąb		glin (1)
	Siedlec	Ogólna liczba mikroorganizmów w 22 ⁰ C/ 72h (1)	
Mstów	Mstów	Bakterie grupy coli (1)	
	Srocko	Bakterie grupy coli (1)	żelazo (1), zapach (1), mętność (1),
Kłomnice	Witkowice		azotany (1)
	Garnek		żelazo (1)
Starcza	Starcza		barwa (2), mętność (3), żelazo (1)
Kamienica Polska	Rudnik Wielki	Ogólna liczba mikroorganizmów w 22 ⁰ C/ 72h (1)	
Konieczpol	Aleksandrów		barwa (3), mętność (3), żelazo (1), smak (3),
Konopiska	Rększowice		zapach (1), mangan (1)
Mykanów	Wierzchowisko		barwa (1), mętność (1)

Ogółem przekroczenia parametrów mikrobiologicznych stwierdzono w 8 próbkach, a fizykochemicznych w 14 próbkach.

Przyczyny występowania zanieczyszczeń mikrobiologicznych w w/w wodociągach były trudne do ustalenia. W większości przypadków były to zdarzenia pojedyncze i po zgłoszeniu właściciele wodociągów podejmowali natychmiastowe działania prowadzące do poprawy jakości wody. W jednym przypadku zanieczyszczenia mikrobiologiczne wystąpiły w związku ze zgłoszoną awarią pompy na ujęciu wody.

Przyczyny wystąpienia przekroczeń parametrów fizykochemicznych były uzależnione głównie od geologii i topografii terenu, na którym zlokalizowane było ujęcie oraz specyfiki prowadzonych procesów uzdatniania wody. Przekroczenia parametrów organoleptycznych mogły być spowodowane nieprawidłowym stanem wewnętrznej instalacji w budynku. Każdorazowo podejmowano działania naprawcze, tj. przeprowadzono płukania sieci wodociągowej i wewnętrznej instalacji w budynkach. Po dokonaniu poboru próbek, jakość wody była zgodna z wymaganiami.

Ponadto w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono badanie wody ze studni publicznej. W próbce wody stwierdzono znaczne przekroczenia parametrów mikrobiologicznych (ogólna liczba mikroorganizmów w 22⁰ C/ 72h, bakterie grupy coli). W związku z czym PPIS w Częstochowie wydał decyzję z rygorem natychmiastowej wykonalności dotyczącą zakazu korzystania z wody z przedmiotowej studni. Właściciel ujęcia (Gmina) podjął działania celem doprowadzenia jakości wody do stanu zgodnego z obowiązującymi przepisami. Potwierdzeniem podjętych działań były uzyskane prawidłowe wyniki badań. W związku z czym została wydana decyzja umarzająca wszczęte postępowanie.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w poszczególnych wodociągach kontrolowana była w ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego przez Powiatową Stację z częstotliwością zgodną z ustalonym na dany rok planem poboru próbek do badań. Ponadto zgodnie z corocznie zatwierdzanymi przez PPIS w Częstochowie harmonogramami badań próbek wody wykonywanych w ramach kontroli wewnętrznej, prowadzone były przez przedsiębiorstwa wodociągowe badania, a sprawozdania przesyłane do tutejszej Stacji, celem uzyskania orzeczenia oraz oceny okresowej o jakości wody w poszczególnych wodociągach. W 2019 r. dla 56 wodociągów PPIS w Częstochowie na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 07 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r., poz. 2294) wydał okresowe oceny o przydatności wody do spożycia.

W roku sprawozdawczym, podobnie jak w latach ubiegłych prowadzono nadzór nad jakością wody ciepłej w zakresie obecności bakterii Legionella sp. w wewnętrznej instalacji wodociągowej. Pod tym względem skontrolowano na terenie powiatu 6 obiektów pobierając do badań laboratoryjnych 30 próbek wody, z czego w jednej próbce stwierdzono przekroczenie badanego parametru.

Skontrolowano :

- 2 obiekty zamieszkania zbiorowego – Domy Pomocy Społecznej i Ośrodek Szkolno-Wychowawczy.
- 1 obiekt lecznictwa zamkniętego - Szpital
- 2 obiekty hotelowe
- 1 pływalnia kryta w obiekcie hotelowym

W związku ze stwierdzoną ponadnormatywną obecnością bakterii Legionella sp. w obiekcie hotelowym w 1 na 5 badanych próbkach wody ciepłej, zarządca obiektu dokonał przeglądu technicznego sieci oraz podjął działania zmierzające do redukcji liczby bakterii w danym punkcie. Kolejne wykonane badania potwierdziły poprawę jakości wody. Ogółem zostały wydane 4 decyzje umarzające wszczęte postępowania w związku z uzyskaniem prawidłowych badań wody.

3.2. Ocena jakości wody przeznaczonej do kąpieli.

W sezonie letnim do tutejszej Stacji nie wpłynęły informacje w sprawie uruchomienia na terenie powiatu kąpieliska, miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpieli oraz basenu sezonowego.

3.3. Obiekty użyteczności publicznej.

Obiekty te stanowiły liczną i różnorodną grupę, co powodowało zróżnicowanie wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać obiekty należące do poszczególnych kategorii. Do tej grupy obiektów należały:

1) Obiekty usługowe

Były to placówki świadczące usługi noclegowe, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej (solaria, gabinety masażu, sauny, ośrodki ćwiczeń):

a) obiekty świadczące usługi noclegowe:

- hotele posiadające kategoryzację 3***,
- dom wycieczkowy,
- inne obiekty świadczące usługi hotelarskie, tj. hotele nie posiadające kategoryzacji, pokoje gościnne oraz gospodarstwa agroturystyczne.

Skontrolowano łącznie 34 obiekty, spośród 59 znajdujących się w ewidencji. Przeprowadzono 40 kontroli (w 2018 r. - 28 kontroli). Z uwagi na standardy obsługi gości i oferowane usługi oraz warunki techniczne wyposażenia urządzeń i instalacji, grupa ta obejmowała obiekty znacznie zróżnicowane. Podstawowymi kryteriami oceny były: wygląd pokoi, ich funkcjonalność, stan wyposażenia, wyposażenie węzłów sanitarnych. Pokoje w hotelach były wyposażone odpowiednio do kategoryzacji. W większości skontrolowanych obiektach zespoły higieniczno-sanitarne zlokalizowane były przy jednostkach mieszkalnych. Wszystkie obiekty świadczące usługi hotelarskie posiadały magazyny do przechowywania bielizny czystej i brudnej oraz pomieszczenia lub miejsca do przechowywania sprzętu porządkowego, środków czystościowych i dezynfekcyjnych. Większość obiektów, z wyjątkiem agroturystyki, korzystała z usług wyspecjalizowanych pralni znajdujących się głównie na terenie miasta Częstochowy. Gospodarowanie odpadami komunalnymi prowadzone było prawidłowo.

W wielu obiektach prowadzona była segregacja odpadów. W hotelach szczególną uwagę zwracano na bezpieczeństwo zdrowotne osób przebywających w obiektach, informowano właścicieli o konieczności prowadzenia właściwej eksploatacji wewnętrznej instalacji ciepłej wody oraz klimatyzacji w aspekcie zagrożenia zdrowotnego, w tym przed zagrożeniem bakterią z rodzaju Legionella sp.

W gospodarstwach agroturystycznych właściciele udostępniali grille i kominki na posesjach, miejsca zabawowe dla dzieci. Prowadzono różnego rodzaju imprezy integracyjne, zapewniano różnego rodzaju rozrywki, np. przejażdżki bryczką w celu zwiedzania okolic.

b) zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu

W 2019 r. skontrolowano 97 obiektów, spośród 109 ujętych w ewidencji, przeprowadzając 103 kontrole (w roku 2018 – 108 kontroli). Nie wydano decyzji, nie stosowano karania mandatowego.

Z roku na rok w zakładach świadczących usługi z zakresu Beauty właściciele podwyższają estetykę obiektów, wprowadzają nowoczesne zabiegi upiększające przy pomocy nowoczesnego sprzętu, co prowadzi do podwyższania jakości świadczonych usług. Zauważono również wzrost poziomu wiedzy osób wykonujących zabiegi z naruszeniem ciągłości tkanek w zakresie zagrożeń krwiopochodnych. W dużej grupie salonów stosowana była bielizna jednorazowego użytku, narzędzia fryzjerskie i kosmetyczne były dezynfekowane przy pomocy prawidłowych środków. Niektóre zakłady kosmetyczne zostały wyposażone w urządzenia służące do sterylizacji narzędzi wielokrotnego użytku, natomiast w pozostałych obiektach wykonywane były zabiegi przy użyciu narzędzi jednorazowego użytku. Gospodarowanie odpadami komunalnymi i medycznymi było prowadzone prawidłowo. Właściciele obiektów posiadali umowy na odbiór odpadów niebezpiecznych ze specjalistycznymi firmami posiadającymi stosowne zezwolenia, natomiast odbiór odpadów komunalnych prowadzony był zgodnie z opracowanymi harmonogramami w gminach.

2) Pozostałe obiekty użyteczności publicznej:

Wśród tego typu obiektów wyróżniono dwie grupy:

a) grupa pierwsza to:

- ustępy publiczne,
- schroniska dla bezdomnych,
- stacje i przystanki kolejowe PKP,
- apteki i punkty apteczne,
- cmentarze,
- obiekty sportowe,
- stacje paliw,
- tereny rekreacyjnych (piaskownice i place zabaw) administracje,
- strefy przystankowe.

W tej grupie spośród 167 obiektów stacjonarnych (posiadających infrastrukturę budowlaną) będących w ewidencji skontrolowano 155, przeprowadzając 155 kontroli (w 2018 r. – 165 kontroli). Ponadto z 8 terenów rekreacyjnych będących w ewidencji skontrolowano 6, przeprowadzono 6 kontroli, w trakcie których dokonano ogółem 39 wizji piaskownic z placami zabaw dla dzieci należących do Gmin. Kontrole dokonano również w strefach przystankowych przeprowadzając 18 kontroli na terenie 16 gmin, w trakcie których skontrolowano 437 przystanków PKS. Na przystankach zapewnione były kosze na śmieci, a na ścianach wiat umieszczone były informacje o zakazie palenia wyrobów tytoniowych. Naprawy oraz modernizacje wiat prowadzono zgodnie z opracowanymi harmonogramami

w Gminach. Podczas przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono zaniedbań w utrzymaniu bieżącego stanu sanitarnego.

W trakcie prowadzonych kontroli cmentarzy z roku na rok widoczna jest poprawa w zakresie gospodarowania odpadami. Sporadycznie już składowanie odpadów z cmentarzy prowadzone jest poza pojemnikami dostarczonymi przez specjalistyczne firmy. Odpady (szkło, plastik) coraz częściej podlegają segregacji. Zauważono poprawę w utrzymaniu porządku w obrębie cmentarzy, remontowane są ogrodzenia, utwardzane główne alejki.

Stacje kolejowe wyposażone są w ławeczki dla podróżnych, kosze na śmieci, część z nich posiada wiaty dla oczekujących na przyjazd pociągu. Nie stwierdzono nieprawidłowości. Obiekty są odnawiane sukcesywnie.

W tej grupie obiektów wydano 2 decyzje umarzające. Właściciele obiektów wykonali zalecenia pokontrolne, w związku z czym wszczęte postępowania zostały umorzone.

b) grupa druga to:

- parkingi,
- trasy turystyczne i wsie letniskowe,
- targowiska,
- zakłady pogrzebowe,
- sklepy zielarsko - medyczo – drogeryjne.

Z pośród 43 obiektów będących w ewidencji skontrolowano 41, przeprowadzając 42 kontrole.

Nie stwierdzono nieprawidłowości zarówno w utrzymaniu bieżącego stanu sanitarno - technicznego obiektów jak i w prowadzeniu gospodarki odpadami.

Place, ulice, przystanki sprzątane były na bieżąco. Gminy określają szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku, które wprowadzają obowiązek selektywnej zbiórki odpadów. Mieszkańcy dbają o swoje posesje oraz otoczenie. Tereny wsi letniskowych utrzymane czysto, sprzątanie prowadzone na bieżąco przez pracowników podległych Urzędowi Gmin. Wytyczone są ścieżki rowerowe oraz szlaki turystyczne do prowadzenia pieszych wycieczek. Na terenach Wsi Letniskowych znajdują się obiekty agroturystyczne, gastronomiczne, parkingi, ustępy publiczne i przystanki. Obiekty te są objęte nadzorem tutejszej Stacji.

3.4. Nadzór nad obiektami prowadzącymi działalność leczniczą

Na terenie powiatu częstochowskiego w 2019 r. pracownicy PSSE w Częstochowie sprawowali nadzór sanitarny nad obiektami prowadzącymi działalność leczniczą przeprowadzając kontrole kompleksowe, tematyczne, interwencyjne i sprawdzające. Nadzorem objęto 155 obiektów będących w ewidencji, do których należały następujące obiekty prowadzące działalność leczniczą:

- przychodnie i poradnie prowadzące działalność ambulatoryjną, w tym gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w szkołach,
- szpital i przychodnia przyszpitalna,
- gabinetów indywidualnej i specjalistycznej praktyki lekarskiej,

- zakłady pielęgnacyjno - opiekuńcze pielęgniarstwa długoterminowej domowej świadczącej usługi całodobowe,
- obiekty podmiotów leczniczych prowadzących działalność laboratoryjną,
- zakłady rehabilitacji leczniczej w tym 2 świadczące usługi stacjonarne całodobowe,
- filie pogotowia ratunkowego (podległe SPZOZ Pogotowie Ratunkowe w Częstochowie),
- inne obiekty świadczące usługi medyczne (pracownia protetyczna, pracownia tomografii komputerowej, zakład optyczny).

W w/w obiektach przeprowadzono ogółem 113 kontroli sanitarnych (w 2018 r -118 kontroli), skontrolowano 108 obiektów. W związku ze stwierdzonymi w trakcie bieżącej kontroli nieprawidłowościami stwierdzonymi w jednym obiekcie wydano 1 decyzję terminową dotyczącą dostosowania pomieszczeń i urządzeń obiektu do obowiązujących wymagań. Zalecenia zostały wykonane w terminie, postępowanie zostało zakończone.

W ramach nadzoru nad placówkami lecznictwa otwartego oceniano wykonywanie procesów dezynfekcji i sterylizacji materiałów i narzędzi medycznych oraz egzekwowano prawidłowe postępowanie w tym zakresie. Podczas prowadzonych kontroli oceniano postępowanie z odpadami komunalnymi i medycznymi powstającymi w wyniku udzielania świadczeń zdrowotnych. Kontrole nie wykazały zaniedbań w przedmiotowym zakresie. Szczególnym nadzorem w zakresie postępowania z odpadami medycznymi objęto podmioty prowadzące działalność laboratoryjną. W obiektach sprawdzano postępowanie z bielizną, w wielu placówkach zapewniona jest bielizna jednorazowego użycia. W trakcie prowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie utrzymania bieżącej czystości pomieszczeń.

3.5. Środki transportu

Zgodnie z ewidencją pod nadzorem tutejszej Stacji było 5 obiektów tj. samochody do transportu zwłok i szczątków ludzkich oraz samochody do przewozu chorych.

Wszystkie środki transportu zostały skontrolowane, przeprowadzono łącznie 5 kontroli, w trakcie których nie stwierdzono nieprawidłowości. Jednocześnie w ramach nadzoru nad środkami transportu publicznego (obiekty nieewidencjonowane) przeprowadzono 12 kontroli, podczas których nie stwierdzono uchybień stanu sanitarnego. Wszystkie skontrolowane pojazdy w pełni spełniały wymagania sanitarne i techniczne. Mycie i dezynfekcja odbywały się zgodnie z opracowanymi procedurami, pojazdy były prawidłowo przygotowane do wyjazdu w trasę. Gospodarka odpadami medycznymi również prowadzona była prawidłowo. Ponadto przeprowadzane były kontrole ponadplanowe w ilości 29 związane z nadzorem nad warunkami przeprowadzania ekshumacji oraz w związku ze złożonymi wnioskami o wydanie opinii na organizowane imprezy masowe. W trakcie tych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości sanitarno-higienicznych.

3.6. Interwencje

W 2019 r. do Powiatowej Stacji wpłynęło 18 interwencji (w 2018 r. – 8), które dotyczyły: złych warunków w obiektach noclegowych, niewłaściwych warunków przy przechowywaniu zwłok w zakładzie pogrzebowym, nieprzestrzegania procedur w przychodni, niewłaściwego stanu sanitarnego w stacji paliw, wadliwie działających urządzeń higieniczno-sanitarnych w obiekcie użyteczności publicznej, uciążliwości powodowanych hodowlą zwierząt gospodarskich, niewłaściwego stanu czystości na posesji prywatnej, nieprawidłowo prowadzonej gospodarki odpadami i ściekami, pogorszeniem jakości wody w studniach indywidualnych. Rozpatrzono 11 interwencji (przeprowadzono 11 kontroli), z których 2 były zasadne. W 4 przypadkach zostały pobrane próbki wody do badań laboratoryjnych. 7 interwencji zostało przekazanych do właściwych instytucji i organów administracji publicznej do rozpatrzenia zgodnie z posiadanymi kompetencjami.

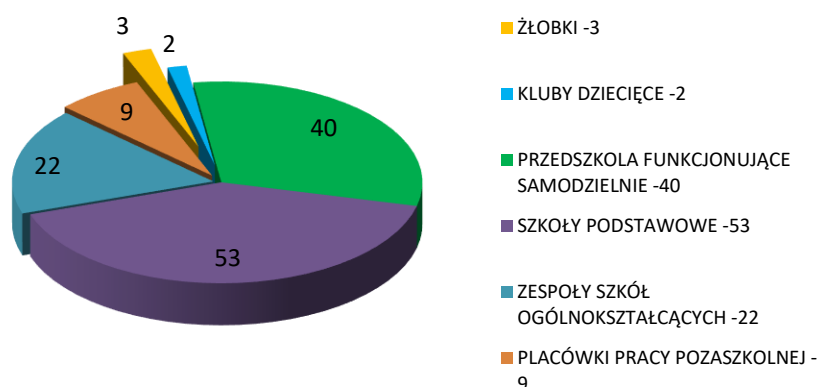
ROZDZIAŁ IV

OCENA OBIEKTÓW NAUCZANIA I WYCHOWANIA

W 2019 r. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Częstochowie sprawowała nadzór sanitarny nad 129 placówkami nauczania i wychowania zlokalizowanymi na terenie powiatu częstochowskiego (w roku 2018 – 130 obiektów). Dwie placówki zostały zlikwidowane. Natomiast pozytywną decyzję PPIS w Częstochowie do prowadzenia działalności uzyskał jeden Gminny Żłobek.

*Placówki nauczania i wychowania w powiecie częstochowskim
w 2019 r.*

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego sprawowanego w 2019 roku oceniano stan techniczny i sanitarny placówek oświatowo-wychowawczych w świetle obowiązujących przepisów prawnych. Warunki zdrowotne w tych obiektach określano na podstawie oceny:

- bazy lokalowej w zakresie przygotowania do zadań placówki,
- stanu higieniczno-sanitarnego i technicznego obiektów, w tym zaopatrzenia w instalację kanalizacyjną, wodociągową i wentylacyjną,
- organizacji procesu nauczania w zakresie przestrzegania zasad higieny pracy umysłowej ucznia przy układaniu tygodniowych rozkładów zajęć,
- zgodności gospodarki substancjami i preparatami chemicznymi w szkolnych pracowniach chemicznych z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie,
- form prowadzonego dożywiania w szkołach,
- warunków do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego.

Placówki oświatowo-wychowawcze charakteryzowały się zróżnicowanym stanem sanitarno-higienicznym. Przeprowadzono ogółem 229 kontroli sanitarnych wliczając kontrole placówek wypoczynku dzieci i młodzieży. W porównaniu do 2018 r. kontrole wykazały poprawę

warunków sanitarno-technicznych, co w głównej mierze było wynikiem prowadzonych remontów i modernizacji. Zakres prowadzonych prac w poszczególnych szkołach był zróżnicowany. W jednych szkołach przeprowadzono kompleksowe remonty dotyczące większości pomieszczeń, w innych doprowadzono do właściwego stanu sanitarnego jedynie najbardziej zniszczone pomieszczenia i wykonano najpilniejsze remonty. W roku sprawozdawczym wyegzekwowano 7 decyzji administracyjnych z lat ubiegłych. Pomimo prowadzonych remontów, jedno przedszkole znajduje się w budynku, który jest nadal w złym stanie technicznym. Wg uzyskanych podczas kontroli informacji przygotowany jest teren i dokumentacja dotycząca budowy nowego obiektu przedszkola.

W roku 2019 wydano łącznie 21 decyzji administracyjnych, w tym 8 decyzji nakazujących usunięcie stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowości, 11 decyzji zmieniających termin wykonania zaleceń, 1 decyzję zatwierdzającą oraz 1 umorzono wszczęte postępowanie administracyjno-egzekucyjne (w roku 2018 wydano łącznie 33 decyzje). W związku z wszczętym postępowaniem nałożono na podmioty 15 decyzji płatniczych.

Decyzje merytoryczne dotyczyły głównie poprawy stanu sanitarno-technicznego ścian, sufitów, podłóg, parkietów sal dydaktycznych oraz pomieszczeń bloku sportowego, brakowało również właściwej wentylacji w pomieszczeniu sanitarnym dla dzieci przedszkolnych oraz wentylacji w przebieralni dla uczniów szkoły podstawowej. Należy podkreślić, iż z uwagi na ograniczone środki finansowe remonty szkół trwają przez kilka lat. Z zebranych danych wynika, że w roku 2019 wszystkie skontrolowane obiekty posiadały podłączenie do wodociągu gminnego.

W roku 2019 uległa poprawie sytuacja epidemiologiczna dotycząca wystąpienia wirusowego zapalenia wątroby typu A wśród dzieci przedszkolnych i uczniów szkół. Przeprowadzono ponadplanowo 5 kontroli tematycznych celem profilaktyki szerzenia się zachorowań na terenie placówki wirusem WZW typu A, dla porównania w roku 2018 było takich kontroli 10. Ponadto szerzono edukację prozdrowotną dotyczącą profilaktyki zachorowania na odrę, grypę i choroby grypopodobne, zachęcano do szczepień ochronnych i każdorazowo informowano personel placówek o obowiązkowych i bezpłatnych szczepieniach przeciwko odrze dla dzieci. Podsumowując, wszystkie nadzorowane obiekty w tej grupie posiadały właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej. Samorządy na terenie powiatu częstochowskiego sukcesywnie tworzą sieć gminnych kanalizacji, zmniejszając tym samym liczbę funkcjonujących zbiorników bezodpływowych.

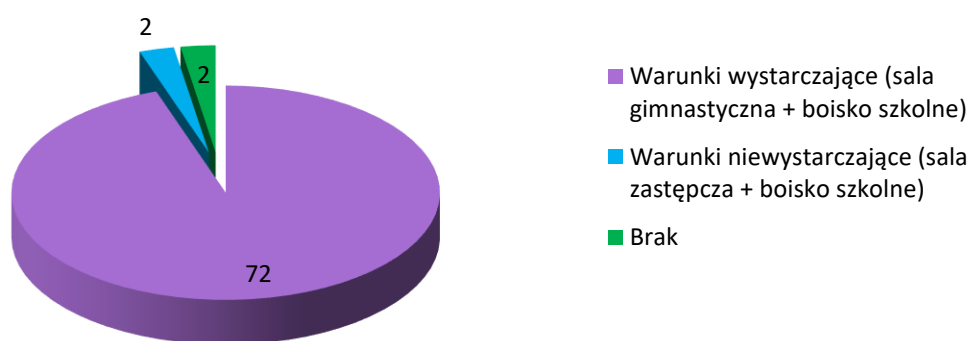
4.1. Interwencje w placówkach nauczania i wychowania

W roku sprawozdawczym w placówkach nauczania i wychowania na terenie powiatu częstochowskiego przeprowadzono łącznie 4 kontrole interwencyjne, z których jedna okazała się skargą częściowo zasadną. Nieprawidłowości dotyczyły braku ogrzewania w pomieszczeniach szkoły oraz braku ciepłej wody przy umywalkach do mycia rąk w pomieszczeniach sanitarno-higienicznych dla uczniów. Wobec podmiotu wszczęto postępowanie administracyjne, natomiast przeprowadzona kontrola sprawdzająca w placówce wykazała usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości i w związku z powyższym umorzono postępowanie.

4.2. Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

Analizę oceny warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego przeprowadzono ogółem w 76 szkołach, w tym w placówkach funkcjonujących w zespołach. Ocena warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego została przedstawiona na wykresie.

Wykres 4.1 Ocena warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w placówkach oświatowych w 2019 r.

Z danych uzyskanych w wyniku kontroli, że na 76 skontrolowanych szkół dwie szkoły nie posiadały warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, a w dwóch szkołach warunki te były niewystarczające, co w porównaniu z poprzednim okresem sprawozdawczym utrzymało się na stałym poziomie.

Podczas kontroli bloków sportowych szczególną uwagę zwracano na problem niewykorzystywania umywalni i natrysków po planowych zajęciach wychowania fizycznego. Mimo, iż warunki do utrzymania higieny osobistej z roku na rok są coraz lepsze, dzieci i młodzież szkolna nadal nie korzystają z natrysków systematycznie (najczęściej korzystają po sportowych zajęciach dodatkowych).

4.3. Gospodarka substancjami i preparatami chemicznymi.

W szkołach na terenie powiatu częstochowskiego skontrolowano 16 pracowni chemicznych. Wszystkie pracownie chemiczne posiadały aktualne spisy niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin oraz karty charakterystyki. Niebezpieczne substancje chemiczne i ich mieszaniny były przechowywane we właściwych warunkach oraz używane zgodnie z zasadami bhp. Stan bezpieczeństwa funkcjonujących pracowni chemicznych od lat jest wysoki, w roku bieżącym jak i latach poprzednich Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Częstochowie nie wszczął żadnego postępowania administracyjnego w tym zakresie.

4.4. Ocena warunków pracy ucznia.

W 2019 r. przeprowadzono higieniczną ocenę 722 rozkładów zajęć w 65 placówkach szkolnych. Ocena dziennych i tygodniowych rozkładów zajęć nie wykazała nieprawidłowości. Analiza uzyskanych danych wskazuje, że placówki przestrzegały przepisów, które zapewniają prawidłowe warunki nauki i odpoczynku.

W skontrolowanych szkołach nie stwierdzono nadmiernego zagęszczenia w salach lekcyjnych. Powodem tego pozytywnego zjawiska może być zmniejszająca się liczba uczniów w szkołach oraz coraz lepsza baza lokalowa.

W związku z sukcesywną termomodernizacją budynków przedszkolnych i szkolnych związaną zazwyczaj z wymianą stolarki okiennej, modernizacją centralnego ogrzewania, a tym samym podniesieniem standardu placówek - mikroklimat sal dydaktycznych uległ znacznej poprawie. Klasy lekcyjne, a także inne pomieszczenia były prawidłowo wentylowane, utrzymywana była właściwa temperatura powietrza. Jak wykazywały protokoły z corocznych kontroli skuteczności działania przewodów wentylacyjnych, kominowych i dymowych, w skontrolowanych placówkach nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ponadto w roku sprawozdawczym dokonano analizy dostosowania mebli do wzrostu dzieci. Badaniem objętych zostało 244 dzieci w 22 oddziałach 6 szkół podstawowych. Podobnie jak w roku 2018, nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono. Należy podkreślić, że każdego roku systematycznie wzrasta liczba placówek, które zapewniają dzieciom i uczniom właściwe, higieniczne warunki nauki. Rośnie też liczba placówek, w których meble spełniają normy ergonomii a sprzęt sportowy posiada stosowne certyfikaty.

4.5 Ocena tworzenia warunków na pozostawianie podręczników szkolnych.

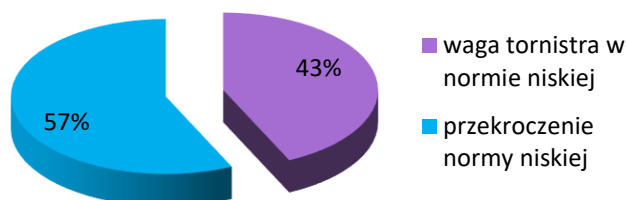
Zgodnie z polskim prawem od 1 września 2009r., szkoły zapewniają uczniom możliwość pozostawienia podręczników i przyborów szkolnych na terenie placówki edukacyjnej. Wszystkie skontrolowane w roku sprawozdawczym placówki zapewniały uczniom warunki na pozostawianie podręczników szkolnych. Bezpośredni wpływ na właściwą organizację pracy dzieci oraz wykorzystanie sprzętów będących na wyposażeniu klasy ma nauczyciel, dyrektor szkoły, jak również sami rodzice uczniów.

4.6 Akcja ważenia tornistrów.

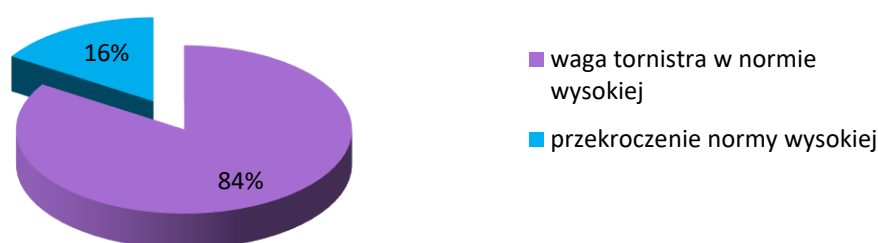

Realizując wytyczne Głównego Inspektoratu Sanitarnego pracownicy Inspekcji przeprowadzili akcję ważenia plecaków w 2 szkołach podstawowych na terenie powiatu częstochowskiego. Badaniem objęto wszystkich obecnych w dniu badania uczniów w klasach od I do VIII. Ogółem zważono 445 uczniów w 27 oddziałach. Do analizy uzyskanych wyników przyjęto Stanowisko Głównego Inspektora Sanitarnego, że waga tornistra powinna wynosić do 10 % (norma niska) lub do 15% wagi ucznia (norma wysoka).

Wykres 4.2 Wyniki badań w przypadku, gdy waga tornistra nie powinna przekraczać 10% wagi ucznia.

Wykres 4.3 Wyniki badań w przypadku, gdy waga tornistra nie powinna przekraczać 15% wagi ucznia.

Z powyższego wynika, że w szkołach na terenie powiatu częstochowskiego 16% uczniów posiadało plecak cięższy niż zakłada wysoka norma (15%) a u 57 % uczniów ich tornister przekraczał normę niską (10%).

W trakcie pomiarów stwierdzono, że nadmierna waga tornistrów często wynika nie tylko z przynoszenia zbędnych w danym dniu podręczników, ale jest również efektem wkładania rzeczy niepotrzebnych (słowników, książek z biblioteki, kolorowych czasopism, napojów w szklanych butelkach a także zabawek). Dodatkowe obciążenie ucznia, zwłaszcza w klasach młodszych, stanowią często plecaki z metalowym stelażem.

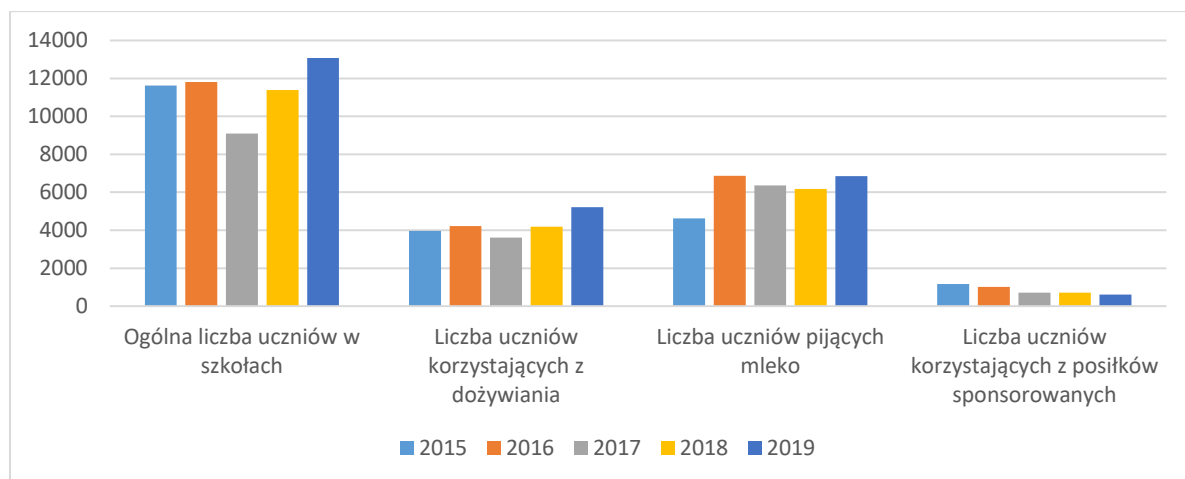
4.7. Prowadzenie dożywiania w szkołach w 2019 r.

Na ogólną liczbę 75 szkół różnego typu, 69 placówek prowadziło dożywianie wydając obiady dla 5213 uczniów. Z posiłków sponsorowanych skorzystało ogółem 613 uczniów. Dane liczbowe dotyczące dożywiania dzieci w szkołach w latach 2015-2019 przedstawiono w tabeli i na wykresie.

Tabela 4.1 Dożywianie dzieci w szkołach w latach 2015 – 2019

Lp.	Rok	Ogólna liczba szkół	Liczba szkół prowadzących dożywianie	%	Szkoły prowadzące II-gie śniadania	Szkoły prowadzące obiady	Liczba uczniów w szkołach pijących mleko	Liczba uczniów w szkołach	Dożywianie sponsorowane	Liczba uczniów korzystających z dożywiania		Ogółem liczba uczniów korzystających z dożywiania	%
										II śniadania	obiady		
1.	2015	82	74	90	2	74	4620	11622	1175	24	3947	3971	34
2.	2016	82	70	85	0	70	6864	11809	1015	0	4226	4226	36
3.	2017	76	64	84	2	64	6366	9103	719	45	3566	3611	40
4.	2018	76	68	89	0	68	6171	11395	710	0	4186	4186	36
5.	2019	75	69	92	0	69	6844	13077	613	0	5213	5213	40

Wykres 4.4. Dożywianie dzieci w szkołach w latach 2015-2019

W stosunku do 2018 r. wzrósł procent uczniów korzystających z dożywiania 40 % (było 36%), natomiast zmalała liczba uczniów korzystających z posiłków sponsorowanych.

4.8 Nadzór nad placówkami wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży.

W 2019 r. na obszarze powiatu częstochowskiego podczas zimowego i letniego wypoczynku skontrolowano wszystkie placówki, w których wypoczywały dzieci i młodzież. Ogólnie organizatorzy zapewniali uczestnikom odpowiednie warunki do utrzymania higieny osobistej oraz opiekę lekarsko-pielęgniarską. Część placówek posiadało opiekę medyczną na miejscu, inni organizatorzy mieli zawarte umowy z lokalnymi ośrodkami zdrowia. Obiekty te funkcjonowały prawidłowo. Posiadały pomieszczenia i wyposażenie dostosowane do zakresu prowadzonej działalności. Jeden organizator nie zapewnił prawidłowych warunków sanitarno-higienicznych, w związku z czym na organizatora nałożono mandat w wysokości 200 zł. Nieprawidłowości zostały usunięte. Podsumowując, ogólnie stan przygotowania i funkcjonowania placówek wypoczynku dzieci i młodzieży na terenie powiatu częstochowskiego w 2019 r. przebiegał prawidłowo.

ROZDZIAŁ V

OCENA STANU SANITARNEGO ZAKŁADÓW PRACY

W roku 2019 pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie znajdowało się 449 zakładów pracy zlokalizowanych na terenie powiatu częstochowskiego. Zakłady te zatrudniały łącznie 7910 osób.

Największą liczbę zatrudnionych odnotowano w następujących branżach (wg. PKD):

- PKD 10 - Produkcja artykułów spożywczych – 791 zatrudnionych w 29 zakładach,
- PKD 15 - Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych – 652 zatrudnionych w 46 zakładach,
- PKD 16 - Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli: produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania - 661 zatrudnionych w 37 zakładach,
- PKD 23 - Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (np. cegielnie) – 607 zatrudnionych w 16 zakładach,
- PKD 25 - Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń – 837 zatrudnionych w 47 zakładach.

W 2019 r. w ramach sprawowanego nadzoru szczególną uwagę zwracano na:

- przestrzeganie przez osoby stosujące w swojej działalności oraz osoby wprowadzające do obrotu substancje lub preparaty chemiczne na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przepisów wynikających z ustawy z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach,
- przestrzeganie przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii przez podmioty wprowadzające do obrotu prekursorzy narkotyków kategorii 2 i 3,
- czynniki rakotwórcze i realizację przez pracodawców obowiązków wynikających z rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012 r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy,
- warunki pracy pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych i biobójczych,
- ocenę przygotowania pracodawców pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bhp podczas usuwania bądź zabezpieczania wyrobów zawierających azbest,
- przestrzeganie przepisów w związku z wprowadzaniem do obrotu paliw ciekłych.

5.1. Ocena warunków środowiska pracy.

W 2019 r. skontrolowano łącznie 139 zakładów, przeprowadzając ogółem 166 kontroli planowych i ponadplanowych. Wydano 50 decyzji merytorycznych oraz 46 decyzji płatniczych. W celu poprawy warunków higieniczno – sanitarnych wydano 44 decyzje nakazujące. Dla porównania, w roku 2018 przeprowadzono 205 kontroli, tak więc w roku 2019 liczba kontroli zmniejszyła się o 39 tj. o 19 %, natomiast liczba wydanych decyzji

nakazujących zmniejszyła się o 13,7 %. Z kolei niewykonanie zaleceń zawartych w decyzjach w określonym terminie skutkowało wydaniem 2 upomnień.

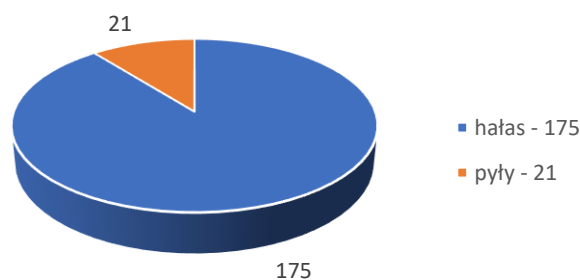
W związku ze zgłoszoną do sekcji Higieny Pracy 1 interwencją z terenu powiatu częstochowskiego przeprowadzono kontrolę sanitarną, która potwierdziła zarzuty, co skutkowało wydaniem decyzji nakazującej usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

W skontrolowanych obiektach stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- 1) przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia stwierdzono w 7 zakładach pracy, w których 177 pracowników ekspozowanych było na jeden lub kilka czynników szkodliwych dla zdrowia w stężeniach lub natężeniach przekraczających dopuszczalne normatywy higieniczne (175 osób pracowało w warunkach przekroczenia najwyższych natężeń hałasu, 21 osób pracowało w warunkach przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń pyłów). W 2019 roku w wyniku decyzji NDS obniżono zapylenie do obowiązujących norm w 3 zakładach, w związku z czym na koniec 2019 roku nie stwierdzono przekroczenia stężenia w/w czynnika.

Liczbę osób pracujących w warunkach przekroczenia NDS i NDN czynników szkodliwych dla zdrowia w zakładach w 2019 r. przedstawiono na wykresie na rys. 5.1.

Wykres 5.1. Liczba osób pracujących w warunkach przekroczenia NDS i NDN

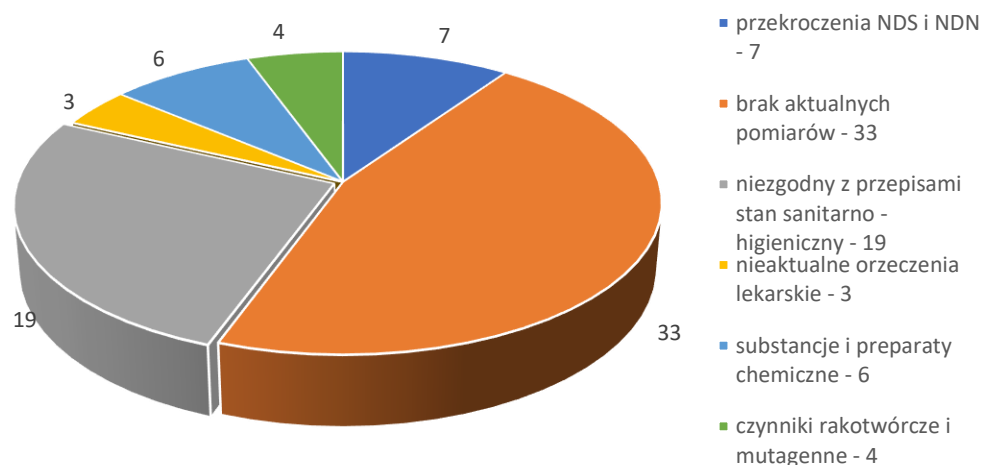

- 2) brak aktualnych pomiarów, rejestrów oraz zapoznania z czynnikami szkodliwymi w 33 zakładach,
- 3) nieprawidłowy stan sanitarno - higieniczny pomieszczeń stwierdzono w 19 zakładach,
- 4) nieaktualne orzeczenia lekarskie stwierdzające brak przeciwwskazań pracowników stwierdzono w 3 zakładach pracy,
- 5) nieprzestrzeganie przepisów prawnych dotyczących:
 - a) substancji i preparatów chemicznych stwierdzono w 6 zakładach pracy w zakresie:
 - braku kart charakterystyk na stosowane w produkcji substancje i mieszaniny niebezpieczne, bądź posiadanie nieprawidłowych kart charakterystyki,
 - braku dokumentów potwierdzających zapoznanie pracowników z informacjami dotyczącymi właściwości fizycznych i chemicznych stosowanych preparatów niebezpiecznych,
 - braku udostępnienia stanowiskowych instrukcji bhp zawierających informacje z kart charakterystyki dot. magazynowania niebezpiecznych chemikaliów,
 - braku aktualnych spisów stosowanych niebezpiecznych substancji i mieszanin chemicznych,
 - niezgodne z obowiązującymi przepisami oznakowanie produktów,

- b) czynników rakotwórczych lub mutagennych w 4 zakładach pracy, które dotyczyły m. in.:
- braku rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
 - braku właściwego oznakowania stanowiska pracy i występowania na nim czynnika rakotwórczego,
 - braku aktualnego rejestru pracowników w narażeniu na czynniki rakotwórcze lub mutagenne.

Na rysunku 5.2 przedstawiono wykres zawierający dane dotyczące liczby zakładów pracy, w których stwierdzono w/w nieprawidłowości w 2019 r.

Wykres 5.2. Liczba zakładów pracy, w których stwierdzono nieprawidłowości w roku 2019 r.

Przeprowadzone kontrole miały na celu eliminację nieprawidłowości oraz podniesienie świadomości pracodawców i pracowników w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Pozwoliły one jednocześnie na dokonanie oceny stanu sanitarnego w wyznaczonych zakładach i potencjalnego narażenia pracowników na określony czynnik szkodliwy dla zdrowia.

5.2. Nadzór nad wprowadzaniem i stosowaniem prekursorów narkotyków. Dopalacze.

Realizując zapisy art. 12 Konwencji Narodów Zjednoczonych o zwalczaniu nielegalnego obrotu środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi, przez właściwe instytucje oraz art. 32 rozporządzenia Rady (WE) Nr 111/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r., określającego zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Wspólnotą, a państwami trzecimi, pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej zbierali informacje dotyczące legalnego handlu prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3. Formularze INCB z danymi zostały przekazane do WSSE w Katowicach. W 2019 r. pod nadzorem

Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej znajdowały się ogółem 2 obiekty wprowadzające prekursory kategorii 3, 1 obiekt - prekursory kategorii 2 oraz 4 podmioty, w których stosowane były prekursory kategorii 3.

5.3. Działania edukacyjne w zakresie ochrony pracy.

Podobnie jak w latach ubiegłych, pracownicy Sekcji Higieny Pracy w ramach działań edukacyjnych informowali pracodawców i pracowników o szkodliwości wielu czynników występujących na stanowiskach pracy oraz o konieczności wprowadzania właściwych rozwiązań organizacyjnych, technicznych i zabezpieczeń osobistych pracowników w celu zminimalizowania narażenia. Prowadzono instruktaże, zapoznawano pracodawców z przepisami nowych aktów prawnych. Informowano o zwiększonej zachorowalności na WZW typu A i odrę oraz o profilaktyce zostawiając min. materiały edukacyjne oraz o szczepieniach ochronnych wskazanych do wykonania pracownikom zatrudnionym na określonych stanowiskach w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 3 stycznia 2012 r. w sprawie wykazu rodzajów czynności zawodowych oraz zalecanych szczepień ochronnych wymaganych u pracowników, funkcjonariuszy, żołnierzy lub podwładnych podejmujących pracę, zatrudnionych lub wyznaczonych do wykonywania tych czynności (Dz. U. z 2012 r. poz. 40).

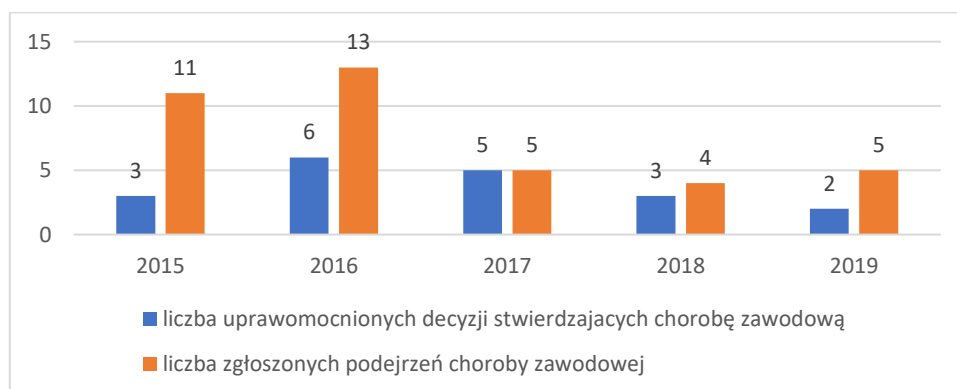
5.4. Choroby zawodowe.

W 2019 r. do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie wpłynęło 5 podejrzeń chorób zawodowych z terenu powiatu częstochowskiego (w 2018 r. zgłoszono 4 podejrzania). W wyniku przeprowadzonych postępowań wyjaśniających stwierdzono 2 przypadki chorób zawodowych (w roku 2018 stwierdzono 3 przypadki). Według jednostek chorobowych (numerów pozycji) zawartych w wykazie chorób zawodowych będącym załącznikiem do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1367) były to:

- Poz. 26 - Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa – 2 przypadki (rolnik).

Wykaz uprawomocnionych decyzji stwierdzających choroby zawodowe oraz liczbę zgłoszeń podejrzeń chorób zawodowych w latach 2015-2019 przedstawiono na wykresie 5.3.

Wykres 5.3. Choroby zawodowe w latach 2015-2019.

ROZDZIAŁ VI

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Do zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w roku sprawozdawczym należały wszelkie działania profilaktyczne zmierzające do ochrony zdrowia ludzi przebywających w obszarze i sąsiedztwie planowanych i zrealizowanych inwestycji.

W wyniku analizy zagrożeń i narażenia ludzi na szkodliwości i uciążliwości środowiskowe wprowadzano w ramach dokonywanych uzgodnień zastrzeżenia i nakazy stosowania rozwiązań technicznych, technologicznych i projektowych ograniczających negatywne oddziaływania przedsięwzięć na zdrowie ludzi i środowisko. Działania te były realizowane na poszczególnych etapach opiniowania bądź uzgadniania różnorodnych dokumentacji. Dokonywano uzgodnień warunków zabudowy i zagospodarowania terenu, projektów budowlanych oraz dokumentację zmiany sposobu użytkowania obiektów.

Zgodnie z wymogami ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko wydawano opinie o potrzebie przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i zakresie wymaganego raportu, a także opiniowano środowiskowe uwarunkowania realizacji planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Uzgadniano zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin powiatu częstochowskiego, a także opiniowano projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz projekty studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin.

W 2019 r. przeprowadzono 37 kontroli (wizytacji) oraz wydano 51 decyzji płatniczych. Ilość wydanych opinii, dokonanych uzgodnień itp. wyniosła 138.

Kontrole zrealizowanych obiektów budowlanych i ocena zgodności ich realizacji z projektem budowlanym były końcowym etapem postępowania inwestycyjnego umożliwiającym inwestorowi uzyskanie pozwolenia na użytkowanie w trybie wynikającym z art. 56 ustawy - Prawo budowlane. Zainteresowanym projektantom i inwestorom udzielano konsultacji i porad fachowych związanych z projektowaniem i realizacją różnorodnych obiektów, szczególnie o skomplikowanej technologii. We wszystkich sprawach prowadzono postępowania wyjaśniające. Dokonując różnorodnych uzgodnień w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych zwracano szczególną uwagę na zabezpieczenie ludzi przebywających na terenach chronionych przed uciążliwościami związanymi z hałasem, emitowanymi zanieczyszczeniami, a także zapewnienie właściwej gospodarki wodno – ściekowej oraz prawidłowego sposobu zagospodarowania odpadów.

W sprawach trudnych tematycznie przeprowadzano konsultacje z pracownikami Wydziału Administracji Architektoniczno - Budowlanej Starostwa Częstochowskiego, Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego w Częstochowie, a także pracownikami merytorycznymi komórek urzędów gmin powiatu częstochowskiego oraz Burmistrzem

Blachowni i Burmistrzem Miasta i Gminy Koniecpol. Wydane uzgodnienia i opinie dla obszaru powiatu częstochowskiego przedstawiono w tabeli.

Tabela 6.1. Uzgodnienia i opinie sanitarne wydane w 2019 r.

Rodzaj dokonanego uzgodnienia lub wydanej opinii	Ogółem	W tym pozytywne
Uzgodnienia warunków zabudowy terenu wydawane w trybie art. 60 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	2	2
Opinie o konieczności lub jej braku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz o zakresie raportu	27	2
Opinie o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko	2	2
Uzgodnienia projektów budowlanych oraz dokumentacji zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych	16	16
Uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	27	-
Opinie o projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wydawane w trybie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko	22	22
Opinie o projektach zmian studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy	4	4
Uzgodnienia odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	3	3
Uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektu budowlanego w trybie art. 56 ustawy Prawo budowlane	35	35
Wyrażenie zgody na użytkowanie obiektu w formie opinii sanitarnej, zaświadczenia	-	-
Kontrole w trakcie realizacji inwestycji	1	-
Inne, w tym korespondencja ogólna	22	-
Decyzje płatnicze	51	-

*Tabela 6.2. Uzgodnienia i opinie sanitarne dla obszaru powiatu częstochowskiego
wydane w latach 2014–2019r.*

Rodzaj uzgodnienia lub opinii	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Uzgodnienie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu	6	3	1	0	1	2
Opinie o potrzebie przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i zakresie raportu	48	37	47	44	41	27
Opinie o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko	3	16	10	5	5	2
Uzgodnienia projektów budowlanych oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów	10	5	12	9	23	16
Opinie i uzgodnienia projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	26	24	10	24	21	22
Uczestnictwo w dopuszczeniu do użytkowania obiektu budowlanego w trybie art. 56 ustawy - Prawo budowlane	39	66	63	52	35	35
Wyrażenie zgody na użytkowanie obiektu w formie opinii sanitarnej	8	2	5	1	2	-

Analizując przedstawione dane w odniesieniu do lat 2014-2018 można zauważyć, że w 2019r. odnotowano stabilizację w zakresie rozpatrzonych spraw dotyczących uzgodnienia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu. Istotnemu obniżeniu w stosunku do średniej z lat ubiegłych uległa liczba opinii o potrzebie przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko oraz ilość wydawanych opinii o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, co może wskazywać na zmniejszającą się ilość przedsięwzięć realizowanych przez gminy i podmioty gospodarcze (budowa sieci kanalizacji sanitarnej, przebudowa dróg, realizacja elektrowni wiatrowych itp.). Odnotowano stabilizację liczby opiniowanych projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, co wynika z faktu, że część gmin powiatu częstochowskiego uaktualnia, bądź dostosowuje zapisy planów miejscowych do aktualnych potrzeb planistycznych. Pozostałe wskaźniki ilościowe zawarte w w/w tabeli podlegają ograniczonej zmienności i utrzymują się na poziomie średniej z lat objętych analizą.

W okresie sprawozdawczym uzgadniano przede wszystkim dokumentację dotyczące zakładów fryzjerskich i kosmetycznych, sklepów ogólnospożywczych, obiektów małej gastronomii i barów szybkiej obsługi, gabinetów lekarskich ale w znacznej części były to dokumentacje dotyczące modernizacji lub adaptacji lokali i obiektów istniejących.

W 2019r. wydano 22 opinie o projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz 4 opinie o projektach zmian studium uwarunkowań i kierunków

zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w granicach gmin powiatu częstochowskiego. Wydano 27 opinii dotyczących uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Uzgodniono 3 odstępienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektów zmian miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ilość w/w opinii i wydawanych uzgodnień wynika wprost z podejmowanych przez rady gmin uchwał w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Inwestycje przekazane do użytkowania przy udziale pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie obejmowały obiekty użyteczności publicznej, w tym oświaty i wychowania, służby zdrowia oraz obiekty związane z różnorodną działalnością gospodarczą. W realizowanych obiektach budowlanych stosowano nowoczesne rozwiązania techniczne i technologiczne. Jakość wykonawstwa w zakresie robót budowlanych i instalacyjnych oraz wykończeniowych ulega systematycznej poprawie. Podnosi się standard oraz nowoczesność wyposażenia technicznego i technologicznego w realizowanych obiektach użyteczności publicznej, w tym służby zdrowia, obiektach handlowych, a także zakładach produkcyjnych i usługowych, co powoduje sukcesywną poprawę stanu sanitarnego obiektów zlokalizowanych na obszarze powiatu częstochowskiego.

ROZDZIAŁ VII

DZIAŁANOŚĆ OŚWIATOWO-ZDROWOTNA

W 2019 r. Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Częstochowie wdrażała, koordynowała i nadzorowała przebieg ogólnopolskich interwencji programowych i nieprogramowych w zakresie profilaktyki zdrowotnej i promocji zdrowia. Na terenie powiatu częstochowskiego zrealizowanych zostało 10 interwencji programowych oraz 13 interwencji nieprogramowych. W ramach nadzoru nad prawidłową realizacją interwencji programowych w placówkach szkolno-wychowawczych przeprowadzono 7 wizytacji w 14 obiektach.

7.1 Interwencje programowe

1) Projekt wojewódzki „Klub zdrowego przedszkolaka”.

W roku szkolnym 2018/2019 projektem wojewódzkim „Klub zdrowego przedszkolaka” objęto przedszkola na terenie powiatu częstochowskiego. Celem programu była poprawa żywienia dzieci w przedszkolach, poprzez dostosowanie jadłospisów w tych placówkach do obowiązujących norm żywieniowych. W ramach programu edukowano kadrę pedagogiczną oraz pracowników odpowiedzialnych za żywienie. Równolegle prowadzono akcję edukacyjną wśród dzieci i młodzieży, poprzez inicjowanie i współorganizowanie szkolnych działań prozdrowotnych. Ponadto projekt poszerzono o edukację w ramach szczepień ochronnych, wspomagając go bajką dla dzieci o „Przygodach dzielnego niedźwiadka Szczepana” przyjaciela wszystkich przedszkolaków, poszerzając tym akcję profilaktyczną ukierunkowaną na edukację najmłodszych w kierunku szczepień ochronnych.

2) Szkolny program profilaktyczny ph. „Trzymaj Formę !”

Celem programu była edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej oraz ich rodzin, poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki. W roku szkolnym 2018/2019 szkoły podstawowe realizowały XIII edycję programu. Programem objęto uczniów szkół na terenie powiatu częstochowskiego, klas V-VIII szkół podstawowych.

W ramach realizacji programów ph. „Trzymaj Formę!” przeprowadzono VIII edycję konkursu kulinarnego ph. „Zdrowie na talerzu”. Uczestnikami byli uczniowie szkół podstawowych. Zadaniem w etapie szkolnym było opracowanie przepisu na „Zdrową przekąskę Wielkanocną”. Do Powiatowej Stacji wpłynęło 25 prac konkursowych. Komisja konkursowa wybrała 10 najlepszych prac, dopuszczając dwuosobowe zespoły do powiatowego etapu konkursu.

W dniu 4 czerwca 2019 r. w Zespole Szkół Gastronomicznych odbył się VIII finał konkursu, w którym wyłoniono laureatów. Zwycięzcy zostali uhonorowani dyplomami oraz nagrodami rzeczowymi.

Ze sprawozdań z realizacji programu przesłanych do PSSE w Częstochowie wynika, że program jest pozytywnie odbierany przez uczniów, nauczycieli i rodziców. Szkoły wyraziły chęć kontynuowania XIV edycji programu.

3) *Profilaktyczny program przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych „ARS – czyli jak dbać o miłość”.*

W roku szkolnym 2018/2019 szkoły ponadgimnazjalne realizowały VI edycję profilaktycznego programu przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych „ARS – czyli jak dbać o miłość”. Na terenie powiatu częstochowskiego program realizowany był przez 3 szkoły.

Program został oceniony pozytywnie przez szkolnych koordynatorów programu, podkreślano fakt emisji filmu „Wieczne dziecko”, który zawsze wywoływał wśród młodzieży ożywioną dyskusję na temat uzależnień oraz skutków używania środków psychoaktywnych, szczególnie przez młodzież i kobiety w ciąży. Bardzo cenne okazały się materiały edukacyjne przekazane do realizacji programu.

4) *Ogólnopolski Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu.*

Założenia Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu realizowano zgodnie z opracowanym harmonogram działań na rok 2019, w którym uwzględniono ramowe założenia akcji „Światowego Dnia Bez Tytoniu”, „Rzuć Palenie Razem z Nami” oraz programów realizowanych w placówkach oświatowych.

Prowadzono rozmowy indywidualne z partnerami oraz realizatorami działań edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży. Podczas spotkań z kadrą pedagogiczną, medyczną omawiano problematykę uzależnień oraz przekazywano pakiety materiałów, jako wsparcie do kaskadowych działań edukacyjnych w odniesieniu do uczestników wypoczynku zimowego i letniego ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

W ramach sprawowania bieżącego nadzoru w zakresie warunków i wymogów higieniczno – sanitarnych prowadzono systematyczne kontrole przestrzegania zakazu palenia tytoniu.

Z analizy zgromadzonych danych wynika, że kontrole obiektów wykazały respektowanie przepisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

5) *Zapobieganie HIV/AIDS.*

Tegoroczne Obchody Światowego Dnia AIDS poprzedził VII Powiatowy Konkurs Wiedzy HIV/AIDS dla uczniów szkół podstawowych. Po obradach jury konkursowe przyznało I, II, III miejsce i 2 wyróżnienia w konkursie powiatowym.

Obchody Światowego Dnia AIDS odbyły 29 listopada. Podczas uroczystości, w której udział wzięli przedstawiciele Urzędu Miasta, Stowarzyszenia Monar oraz Straży Miejskiej wręczono nagrody zwycięzcom oraz zaprezentowano zgromadzonym występ artystyczny w wykonaniu młodzieży z Zespołu Szkół Technicznych w Częstochowie. Uroczystość zakończyła prelekcja oraz dyskusja z młodzieżą przeprowadzona przez Panią Renatę Lipnicką – kierownika Stowarzyszenia Monar w Częstochowie.

Działania profilaktyczne w zakresie zakażeń HIV/AIDS prowadzone były systematycznie przez cały 2019 r. Wiele działań połączono z realizacją zadań z zakresu profilaktyki uzależnień (alkohol, tytoń, narkotyki, dopalacze).

Tematy te wzajemnie uzupełniały się i w efekcie dały pełniejszy obraz zagrożeń dla zdrowia, a wiedza przekazana została jednocześnie w kilku aspektach.

6) *Profilaktyka zakażeń HBV i HCV pt. „Podstępne WZW”.*

Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C. „Podstępne WZW” to program profilaktyki zakażeń HBV i HCV inicjowany przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Katowicach oraz Fundację Gwiazda Nadziei. Kontynuacja programu edukacyjnego wynikała z faktu pojawiających się wciąż nowych przypadków zakażeń, wywołanych przez wirusy zapalenia wątroby typu B i C. Jednym ze sposobów przeciwdziałania tej sytuacji jest podnoszenie poziomu wiedzy i działania profilaktyczne, pozwalające na unikanie sytuacji narażenia na zakażenia, co może zapobiegać ich dalszemu rozprzestrzenianiu się.

7) *Profilaktyka chorób nowotworowych - program „Znamię! Znam je”.*

Celem programu jest upowszechnienie wiedzy o czerniaku - nowotworze złośliwym skóry oraz odpowiedzialnych zachowań i prozdrowotnych postaw wśród młodzieży. Adresatami programu byli uczniowie szkół ponadpodstawowych. Młodzież wysoko oceniła zaproponowaną formę upowszechniania wiedzy o nowotworze złośliwym skóry, a film instruktażowy przyczynił się do zapamiętania abecadła czerniaka oraz skłania do samokontroli znamion. Wszystkie szkoły wyraziły akces kontynuowania programu.

8) *Program „Smak życia czyli debata o dopalaczach”.*

Celem programu jest zwiększenie wiedzy uczniów starszych klas szkół podstawowych na temat nowych narkotyków, tzw. „dopalaczy”, co przyczyni się do przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się psychoaktywnych środków zastępczych w środowisku dzieci i młodzieży. Działania edukacyjne w odniesieniu do młodzieży wzbogacono o zajęcia z wykorzystaniem arkogogli i narkogogli. Uczestnicy spotkań doświadczyli jak trudnym zadaniem jest poruszanie się w specjalnych goglach, dzielili się swoimi wrażeniami oraz odczuciami, których doznali podczas wykonywania zadań. Z analizy sprawozdań od szkolnych koordynatorów wynika, iż program jest odpowiednio przygotowany i dostosowany merytorycznie do potrzeb młodzieży. Realizatorzy poszerzyli program o treści uwzględniające nikotynę w tym e – papierosy oraz alkohol, gdyż środki te też są łatwo dostępne i młodzież nie ma problemów z ich zakupem. Wszystkie placówki wyraziły akces udziału w kolejnej edycji programu.

9) *Program „Bieg po zdrowie”.*

Celem programu jest zapobieganie lub opóźnianie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży oraz pokazanie atrakcyjności życia wolnego od uzależnienia od tytoniu, a grupą docelową są uczniowie kl. IV szkoły podstawowej, rodzice i opiekunowie. Program stawia na aktywny udział uczniów, co sprzyja identyfikowaniu się z omawianą tematyką i motywuje do

tę, aby zdobytą wiedzę i umiejętności stosować w codziennym życiu. W wybranych placówkach przeprowadzano monitoring realizacji programu, którego celem było koordynowanie spójności celów i założeń programu oraz udzielenie wsparcia merytorycznego i metodycznego realizatorom w prowadzonym działaniu.

7.2. Interwencje nieprogramowe

1) Światowy Dzień Zdrowia – 2019 r.

W ramach obchodów Światowego Dnia Zdrowia pracownicy PSSE w Częstochowie powiadomili placówki oświatowe na terenie miasta Częstochowy o tegorocznym hasle i temacie przewodnim Światowego Dnia Zdrowia 2019 „ Propagowanie uniwersalnej opieki zdrowotnej”. Kadra pedagogiczna podjęła działania informacyjno – edukacyjne prowadząc zajęcia z młodzieżą z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych przygotowanych przez młodzież w ramach szkolnych konkursów. Prowadzone były również szkolenia z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej.

2) Światowy Dzień bez Tytoniu - 31 maja 2019 r.

W związku z obchodami Światowego Dnia bez Tytoniu do placówek oświatowych na terenie miasta i powiatu częstochowskiego została rozesłana informacja Głównego Inspektora Sanitarnego dot. tematyki tegorocznych obchodów. Szkoły zostały zaproszone do podjęcia działań edukacyjnych, m. in. poprzez przeprowadzenie konkursów fotograficznych, konkursów wiedzy oraz happeningów i imprez plenerowych.

Na terenie miasta placówki oświatowe podjęły działania informacyjno – edukacyjne skierowane do dzieci, młodzieży oraz pracowników szkoły. Organizowano konkursy wiedzy, wystawy prac plastycznych, spartakiady. Ponadto młodzież uczestniczyła w warsztatach z wykorzystaniem alko i narkogogli a także smokolajzera za pomocą którego uczniowie wykonywali badania na zawartość tlenu węgla w wydychanym powietrzu.

3) Światowy Dzień Rzucania Palenia – listopad 2019 r.

W placówkach oświatowych uczniowie zapoznali się z inicjatywą „Światowego Dnia Rzucania Palenia” przypadającego na dzień 21 listopada 2019 r. W salach lekcyjnych, jak i na korytarzach pojawiły się plakaty przygotowane przez uczniów, które zawierały informacje na temat szkodliwości palenia papierosów.

W ramach zajęć świetlicowych oraz godzin wychowawczych odbywały się rozmowy i zajęcia związane ze szkodliwością oraz skutkami palenia tytoniu. Organizowane były konkursy plastyczne (prace uczniów wyeksponowano na korytarzach szkół).

4) Akcja „ Bezpieczne wakacje 2019”.

W ramach tegorocznej akcji pn. „Bezpieczne wakacje” prowadzono działania informacyjno - edukacyjne w placówkach na terenie miasta i powiatu częstochowskiego, m. in. w bibliotekach miejskich, klubach spółdzielczych, ośrodkach wypoczynku letniego oraz obiektach rekreacyjnych. Zwracano szczególną uwagę na problemy zdrowotne wynikające z używania „dopalaczy”, zasady bezpiecznej kąpieli i aktywnego wypoczynku, zasady bezpiecznego opalania w ramach akcji „ Brązowo, ale czy zdrowo?”, niebezpieczną

roślinę zwaną Barszcz Sosnowskiego oraz na niebezpieczeństwo, jakie niosą kleszcze i jak się przed nimi chronić. Akcja adresowana była przede wszystkim do dzieci i młodzieży, miała na celu podnoszenie świadomości oraz stworzenie bezpiecznych warunków wypoczynku dzieci i młodzieży, zwłaszcza w zakresie bezpiecznych zachowań zdrowotnych. Przekazywane materiały edukacyjne zostały umieszczone w widocznych miejscach dla ogółu społeczeństwa.

5) *Akcja „Bezpieczne ferie 2019”.*

W ramach tegorocznej akcji pn. „Bezpieczne ferie” prowadzono działania informacyjno - edukacyjne na terenie miasta oraz powiatu częstochowskiego. Informacje na temat bezpiecznych zachowań podczas zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży umieszczono m.in. na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie. Ponadto materiały na ten temat przesłano w formie elektronicznej do Urzędu Miasta w Częstochowie oraz gmin Powiatu Częstochowskiego. Prowadzone były również działania informacyjno – edukacyjne, spotkania i szkolenia dla kadry pedagogicznej ośrodków wypoczynku zimowego, Ośrodków Kultury i Sportu oraz Klubów Spółdzielczych i Bibliotek Miejskich. Prowadzone były również prelekcje dla dzieci i młodzieży w ośrodkach, które organizowały ferie.

6) *„Bezpieczne grzybobranie” - wystawa grzybów.*

W dniach 24-25 września w Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej po raz XIII zorganizowano wystawę grzybów pod hasłem „Bezpieczne grzybobranie”.

Wystawę odwiedziły grupy zorganizowane z przedszkoli, szkół podstawowych, rodzice z dziećmi, seniorzy oraz osoby dorosłe zbierające grzyby. Zwiedzający oglądali naturalne, zebrane w okolicznych lasach okazy grzybów, nie tylko tych jadalnych, lecz także tych, których zbierania należy się wystrzegać. Prezentowane grzyby zostały rozmieszczone ze względu na ich zewnętrzne podobieństwo, aby wszyscy zwiedzający mogli zobaczyć różnice i podobieństwa grzybów jadalnych od trujących, czy niejadalnych.

Odwiedzający wystawę wysłuchali porad grzyboznawcy dotyczących rozpoznawania grzybów oraz zasad bezpiecznego grzybobrania jak również otrzymali odpowiedzi na wszystkie pytania i wątpliwości. Wystawę uatrakcyjniła prezentacja multimedialna dotycząca poszczególnych gatunków grzybów i ich właściwości.

Ekspozycja cieszyła się bardzo dużym zainteresowaniem dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych. Imprezie towarzyszyły media regionu częstochowskiego, które w swoich audycjach przekazały najważniejsze zasady bezpiecznego grzybobrania.

7) *Akcja Dopalacze – Wypalacze „Groźne narkotyki”.*

Celem kampanii było spopularyzowanie wiedzy nt. środków psychoaktywnych oraz zwrócenie uwagi na problemy zdrowotne wynikające z korzystania z „dopalaczy”, jako kluczowego zagrożenia dla zdrowia dzieci i młodzieży. Realizowano działania mające na celu dotarcie z informacją i edukacją do młodzieży oraz ich rodziców.

Przeprowadzono akcję informacyjno-edukacyjną dla młodzieży wypoczywającej na koloniach i obozach, przekazano materiały edukacyjne do ośrodków wypoczynku letniego w miejscu zamieszkania (kluby spółdzielcze, biblioteki, stadniny koni, ośrodki zdrowia) oraz

przekazano informację do lokalnych mediów. W 2019 prowadzono zajęcia adresowane do młodzieży, wychowawców i nauczycieli. Prelegentami byli pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej. Atrakcją podczas spotkań były narkogogle i alkogogle gdzie podczas ćwiczeń młodzież doświadczyła jak trudnym zadaniem jest poruszanie się w specjalnych goglach. Pedagodzy szkolni otrzymali materiały edukacyjne do wykorzystania podczas działań edukacyjno – informacyjnych w odniesieniu do młodzieży i ich rodziców.

8) *Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach – 18 listopada 2019 r.*

W związku z obchodami Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach Powiatowa Stacja Sanitarно- Epidemiologiczna w Częstochowie przeprowadziła dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych w Ośrodkach Zdrowia i placówkach oświatowych, zwracając szczególną uwagę na przestrzeganie podstawowych zasad higieny oraz racjonalne zażywanie antybiotyków. Akcji towarzyszyły media regionu częstochowskiego.

9) *Akcja „ Brązowo, ale czy zdrowo? ”*

W miesiącu czerwcu 2019 r. do placówek oświatowo - wychowawczych drogą elektroniczną została rozesłana informacja dotycząca rozpoczęcia sezonu wakacyjnego. Placówkom przesłano cele i założenia akcji „Brązowo, ale czy zdrowo?” wraz z materiałami informacyjnymi do wykorzystania podczas zajęć edukacyjnych oraz do umieszczenia na stronach internetowych. Ponadto podczas 3-miesięcznej akcji pracownicy sekcji Oświaty Zdrowotnej przeprowadzili działania edukacyjne w placówkach wypoczynku letniego dzieci i młodzieży, bibliotekach publicznych, kąpieliskach, basenach, solariach, świetlicach oraz przychodniach lekarskich. Działania te miały na celu kształtowanie postaw i zachowań zdrowotnych ludności, związanych m.in. z bezpieczeństwem korzystania z promieni słonecznych.

10) *Kampania „ Zaszczep w sobie chęć szczepienia ”.*

Kampania realizowana jest w ramach Projektu Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego „Zdrowe dziecko – zdrowy dorosły – zdrowa rodzina”. Celem kampanii jest podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych, wzrost świadomości dotyczącej korzyści wynikających ze szczepień ochronnych oraz zwiększenie liczby osób poddających się szczepieniom profilaktycznym (obowiązkowym i zalecanym). Działania edukacyjno– informacyjne prowadzono w odniesieniu do kadry pedagogicznej, dzieci i młodzieży szkół podstawowych, ponadpodstawowych oraz ogółu społeczeństwa. Zadania realizowano podczas spotkań i rozmów indywidualnych oraz szkoleń, gdzie przedstawiono założenia, cele kampanii oraz omawiano kalendarz szczepień obowiązkowych i zalecanych. Organizowano ekspozycje wizualne, a na stronie internetowej umieszczono treści edukacyjne. Oddziaływaniem objęto ogół społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem: rodziców dzieci w wieku 0 - 3 oraz dzieci przedszkolnych. Partnerami działań były placówki służby zdrowia, placówki oświatowe, biblioteki publiczne, poradnie pedagogiczne, ośrodki wypoczynku letniego dzieci i młodzieży, media regionu częstochowskiego.

11) Akcja dotycząca profilaktyki wirusowego zapalenia wątroby typu A.

W 2019 roku kontynuowano działania edukacyjno-informacyjne w ramach profilaktyki wirusowego zapalenia wątroby typu A. W placówkach oświatowych prowadzono działania edukacyjne w odniesieniu do dzieci, młodzieży i ich rodziców oraz kadry pedagogicznej, na podstawie prezentacji multimedialnej przekazano informacje dot. ostrej choroby zakaźnej jaką jest WZW typu A, tzw. choroba „brudnych rąk”. Uczulano słuchaczy na higienę osobistą, a szczególnie mycie rąk – jako bardzo ważny element w profilaktyce chorób zakaźnych. Oddziaływaniem objęto ogół społeczeństwa.

12) Profilaktyka grypy.

W ramach kampanii na terenie działania Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie prowadzono działania edukacyjno – informacyjne. Podczas rozmów indywidualnych i porad promowano szczepienia jako najskuteczniejszą formę przeciwdziałania grypie. Uczestnicy porad, rozmów indywidualnych oraz szkoleń otrzymali materiały edukacyjne w postaci ulotki. Organizowano ekspozycje wizualne, umieszczono na stronie internetowej informacje zawierające treści edukacyjne. Partnerami działań były placówki służby zdrowia, placówki oświatowe, biblioteki publiczne, świetlice socjoterapeutyczne, poradnie pedagogiczne, media regionu częstochowskiego. Oddziaływaniem objęto ogół społeczeństwa.

13) Lekki tornister.

W ramach kampanii „Lekki tornister” pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej przeprowadzali działania informacyjno- edukacyjne dot. profilaktyki wad postawy. Edukacją objęto uczniów szkół podstawowych a szczególnie dzieci klasy od I do III. Celem interwencji było podniesienie poziomu wiedzy dzieci, rodziców i opiekunów na temat profilaktyki chorób układu ruchu. W miesiącu grudniu odbyło się szkolenie dla szkolnych koordynatorów programów edukacyjnych na którym wygłoszono wykład pt. „Wady postawy”- przygotowany przez Weronikę Nowakowską – dyplomowanego fizjoterapeutę. W szkoleniu wzięły udział 42 osoby.